

Beleidsanalyse

Bestemmingsplan & Beeldkwaliteitplan

Buitengebied Beekbergen en Loenen

november 2015

Inhoud

1	Landelijk beleid.....	3
1.1	Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte	3
1.2	Ontwerp Nationaal Waterplan 2016-2021.....	8
2	Provinciaal beleid	11
2.1	Omgevingsvisie- en verordening Gelderland.....	11
3	Regionaal beleid	26
3.1	De Stedendriehoek Agenda	26
3.2	Ruimtelijke Klimaatagenda regio Stedendriehoek.....	26
3.3	Waterbeheerplan Waterschap V&V	26
4	Gemeentelijk beleid.....	27
4.1	Structuurvisie Buitenstad	27
4.2	Structuurvisies Beekbergen, Lieren en Loenen.....	28
4.3	Stadsdeelplan en Toekomstagenda.....	28
4.4	Beleid voor vrijkomende agrarische bebouwing	28
4.5	Paardenbakken en stapmolens	29
4.6	Strategisch Economische beleidsvisie 2000-2020	29
4.7	Detailhandelsvisie 2014-2019.....	30
4.8	Woonagenda 2014-2018.....	30
4.9	Woningsplitsing, dependanceregeling en mantelzorgwoning	31
4.10	Programma vrije tijdseconomie	31
4.11	Speelruimte verblijfsrecreatie.....	32
4.12	Nota I-Cultuur	32
4.13	Archeologische beleidskaart.....	32
4.14	Cultuurhistorische beleidskaart.....	33
4.15	Monumenten/Karakteristieke panden.....	34
4.16	Welstandsbeleid	34
4.17	Grindbermen.....	35
4.18	Apeldoorns Waterplan 2005-2015.....	35
4.19	Gemeentelijk Rioleringsplan Apeldoorn	35
4.20	Groene Mal	36
4.21	Programma Stadsranden	36
4.22	Duurzaamheid en Energie.....	37
4.23	Verkeersvisie 2010 - 2020	37
4.24	Nota milieuviligheid Apeldoorn	38
4.25	Geurbeleid	38

1 Landelijk beleid

1.1 Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte

1.1.1 Algemeen

In 2012 is de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte in werking getreden. In deze structuurvisie geeft het kabinet aan waar het naar streeft: Nederland concurrerend, bereikbaar, leefbaar en veilig. Om dat te bereiken brengt het Rijk de ruimtelijke ordening zo dicht mogelijk bij degene die het aangaat (burgers en bedrijven), laat het meer over aan gemeenten en provincies ('decentraal, tenzij...') en komt de gebruiker centraal te staan. Het Rijk kiest voor een selectievere inzet van rijksbeleid op slechts 13 nationale belangen. Voor die belangen is het Rijk verantwoordelijk en wil het resultaten boeken. Buiten deze 13 belangen hebben decentrale overheden beleidsvrijheid. Het Rijk werkt aan eenvoudiger regelgeving en verwacht dat medeoverheden zich ook inzetten voor meer eenvoud en verdere integratie op het gebied van ruimtelijke regelgeving. In de structuurvisie formuleert het kabinet zijn ambities voor 2040.

Concurrentiekracht: in 2040 behoort Nederland tot de top 10 van meest concurrerende economieën van de wereld met een kwalitatief hoogwaardig vestigingsklimaat voor bedrijven en kenniswerkers door een goede ruimtelijk-economische structuur.

Bereikbaarheid: in 2040 beschikken gebruikers over optimale ketenmobiliteit door een goede verbinding van de verschillende mobiliteitsnetwerken via multimodale knooppunten (voor personen en goederen) en door een goede afstemming van infrastructuur en ruimtelijke ontwikkeling.

Leefbaarheid en veiligheid: in 2040 sluiten de woon- en werklocaties in steden en dorpen aan op de (kwalitatieve) vraag en locaties voor transformatie en herstructurering worden zoveel mogelijk benut. In 2040 biedt Nederland zijn burgers een veilige en gezonde leefomgeving, met een goede milieukwaliteit, zowel in stedelijk als in landelijk gebied. Nederland is blijvend beschermd tegen extreme weersomstandigheden, mogelijke overstromingen als gevolg van de zeespiegelstijging en er is voldoende zoetwater in droge perioden; Nederland is een bepalende speler in de internationale transitie naar duurzame mobiliteit en Nederland heeft nog steeds de bestaande (inter)nationale unieke cultuurhistorische waarden en een natuurnetwerk dat de flora- en faunasoorten in stand houdt. Nederland kent in 2040 een robuust internationaal energienetwerk en de transitie naar duurzame energiebronnen is ver gevorderd.

1.1.2 Besluit algemene regels ruimtelijke ordening

Indien provinciale of nationale belangen dat met het oog op een goede ruimtelijke ordening noodzakelijk maken kunnen bij of krachtens provinciale verordening respectievelijk bij of krachtens algemene maatregel van bestuur regels worden gesteld omtrent de inhoud van bestemmingsplannen. Het kabinet heeft in de SVIR vastgesteld dat voor een beperkt aantal onderwerpen de bevoegdheid om algemene regels te stellen moet worden ingezet. De SVIR bepaalt welke kaderstellende uitspraken zodanig zijn geformuleerd dat deze bedoeld zijn om beperkingen te stellen aan de ruimtelijke besluitvormingsmogelijkheden op lokaal niveau.

Het Besluit algemene regels ruimtelijke ordening (Barro) bevestigt in juridische zin die kaderstellende uitspraken. Voor de nationale belangen die kaderstellend zijn voor besluiten van gemeenten zijn in het besluit regels opgenomen die direct het bestemmingsplan en daarmee gelijk te stellen besluiten betreffen. Deze regels worden hieronder, gecombineerd met een beschrijving van de relevante, nationale belangen uit het SVIR, behandeld.

1.1.3 Regeling algemene regels ruimtelijke ordening

In het Barro worden een aantal onderwerpen aangewezen die bij ministeriële regeling een nadere uitwerking dienen te krijgen. Ook die regels worden hieronder, gecombineerd met een beschrijving van de relevante, nationale belangen uit het SVIR, behandeld.

1.1.4 Nationale belangen

Nationaal belang 3: ruimte voor het hoofdnetwerk voor vervoer van (gevaarlijke) stoffen via buisleidingen
Het netwerk van buisleidingen voor het vervoer van (gevaarlijke) stoffen is van economisch belang voor Nederland op Europese schaal. Hieronder valt ook het gastransport en het verbinden van productielocaties. Naast brandstoffen (en afvalstoffen) worden ook chemische stoffen per buisleiding getransporteerd. Nieuw buisleidingen op land die van nationaal belang zijn voor het transport van (gevaarlijke) stoffen, worden enkel toegestaan in de gereserveerde stroken. In de Rijksstructuurvisie Buisleidingen is het beleid voor buisleidingen op land verder uitgewerkt. Die structuurvisie is verder niet relevant voor het plangebied. In het plangebied is een buisleiding voor Defensie aanwezig. Het netwerk voor nieuwe buisleidingen van nationaal belang, zoals aangewezen in het Barro, ligt buiten het plangebied.

Nationaal belang 4: efficiënt gebruik van de ondergrond

In de ondergrond komen diverse nationale belangen samen. De ondergrond is belangrijk voor bestaande energievoorziening (winning, opslag en transport van olie- en aardgas) en nieuwe energievoorziening (bodemenergie zoals geothermie (waaronder warmtekuoudeopslag) en opslag van CO2 en nucleair afval). Daarnaast moet in de ondergrond rekening gehouden worden met de winning van (oppervlakte)delfstoffen (zoals zout, steenkool en zand), archeologie (zoals het cultureel erfgoed de Limes), ondergrondse rijksinfrastructuur (tunnels en buisleidingen), het beheren van niet verwijderbare (resten van) bodemverontreiniging en de bescherming van de grondwaterkwaliteit en -kwantiteit. De vormen van gebruik van de ondergrond beïnvloeden elkaar onderling en zijn tevens van grote invloed op de eisen aan bovengrondse functies, zodat zonder ordening het gebruik voor de individuele functies inefficiënt wordt. De vormen van gebruik van de ondergrond beïnvloeden elkaar onderling en zijn tevens van grote invloed op de eisen aan bovengrondse functies, zodat zonder ordening het gebruik voor de individuele functies inefficiënt wordt. In de Rijksstructuurvisie Ondergrond (nog in procedure) zullen de nationale belangen in de ondergrond van het Nederlandse vasteland en de Noordzee nader worden uitgewerkt.

Nationaal belang 5: een robuust hoofdnet van wegen, spoorwegen en vaarwegen rondom en tussen de belangrijkste stedelijke regio's inclusief de achterlandverbindingen

In het mobiliteitssysteem van Nederland zet het Rijk de gebruiker (zowel reiziger als verlader) centraal. Het Rijk wil samen met de decentrale overheden werken aan een robuust en samenhangend mobiliteitssysteem. Robuustheid en samenhang, met inzet van alle beschikbare modaliteiten, zijn noodzakelijk om een goede bereikbaarheid te kunnen garanderen.

Veel wegverbindingen in de Randstad worden of zijn al uitgebreid naar een capaciteit van 2x4 rijstroken of meer en de grootste bottlenecks worden aangepakt. Op hoofdverbindingen buiten de Randstad (voornamelijk op de dominante multimodale, (inter)nationale verbindingen) wil het Rijk 2x3 rijstroken de standaard laten zijn, tenzij wordt aangetoond dat 2x2 rijstroken ook op de lange termijn voldoende is. Deze ambitie (voor 2040) laat onverlet dat voor elke verbreding nog wel moet worden aangetoond dat er sprake is van een daadwerkelijke vraag.

Deze ambitie geldt, voorzover het om het plangebied gaat, ook voor de A1 en de A50. Beide wegen maken ook onderdeel uit van de hoofdwegenstructuur van het internationale kernnet voor de logistiek. Het gaat dan vooral om het zekerstellen van de verbinding tussen de Randstad en het achterland.

Om de uitbreidingen in het mobiliteitssysteem conform de gestelde ambitie mogelijk te maken zonder onnodig hoge kosten, heeft het Rijk in het Barro en de Rarro reserveringsgebieden vastgelegd voor (mogelijk) nog te realiseren rijksinfrastructuur. In het Barro worden de A1 en de A50 aangewezen als landelijke hoofdweg. Ter hoogte van het plangebied worden in het Rarro geen reserveringsgebieden aangewezen.

Nationaal belang 8: verbeteren van de milieukwaliteit (lucht, bodem, water) en bescherming tegen geluidsoverlast en externe veiligheidsrisico's

Voor een goede milieukwaliteit moet de kwaliteit van bodem, water en lucht minimaal voldoen aan de (internationaal) geldende norm(en). De gezondheid van burgers moet worden beschermd tegen negatieve milieueffecten zoals geluidsoverlast. Het uitgangspunt is een gelijk beschermingsniveau voor het hele land. Afhankelijk van het onderwerp is en blijft in de toekomst maatwerk mogelijk. Luchtkwaliteit, geluidsoverlast, wateroverlast, waterkwaliteit, bodemkwaliteit en het transport van gevaarlijke stoffen kennen een grote samenhang met de andere nationale belangen. Om toekomstige kosten en

maatschappelijke schade te voorkomen, moeten bij ruimtelijke en infrastructurele ontwikkelingen de milieueffecten worden afgewogen. Deze afweging wordt mede gemaakt op basis van het Milieueffectrapport. Het Rijk stelt de nationale kaders hiervoor vast in de Wet Milieubeheer op basis van Europese richtlijnen voor projecten en programma's. Bij mogelijke negatieve milieueffecten wordt gekeken naar aanpassingen in beleid en regelgeving eventueel nodig en mogelijk zijn.

Nationaal belang 9: ruimte voor waterveiligheid, een duurzame zoetwatervoorziening en kaders voor klimaatbestendige stedelijke (her)ontwikkeling

Waterveiligheid en de beschikbaarheid van voldoende zoet water stellen eisen aan ruimtelijke ontwikkelingen. Het borgen van de waterveiligheid en de zoetwatervoorziening vraagt ook in de komende decennia om ingrepen, teneinde het systeem op orde te houden, te zorgen voor voldoende zoet water en te anticiperen op klimaatverandering. In het plangebied zijn twee grondwaterwinningen aanwezig voor drinkwater.

Nationaal belang 10: ruimte voor behoud en versterking van (inter)nationale unieke cultuurhistorische en natuurlijke kwaliteiten

Landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten geven identiteit aan een gebied. Bovendien zijn culturele voorzieningen en cultureel erfgoed van belang voor een aantrekkelijk vestigingsklimaat en daarmee voor de concurrentiekracht van Nederland. Het Rijk is verantwoordelijk voor het cultureel en natuurlijk UNESCO-werelderfgoed, kenmerkende stads- en dorpsgezichten, rijksmonumenten en cultuurhistorische waarden in of op de zeebodem. In het plangebied zijn alleen rijksmonumenten aanwezig. Rijksmonumenten zijn reeds beschermd via de Monumentenwet.

Op basis van landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten heeft het Rijk in het verleden een selectie gemaakt van twintig 'Nationale landschappen'. Het Rijk laat het beleid ten aanzien van landschap op land nu over aan de provincies.

Nationaal belang 11: ruimte voor een nationaal netwerk van natuur voor het overleven en ontwikkelen van flora- en faunasoorten

Om flora- en faunasoorten in staat te stellen om op lange termijn te overleven en zich te ontwikkelen zijn vanuit ruimtelijk oogpunt twee zaken essentieel: het behoud van leefgebieden en de mogelijkheden om zich te kunnen verplaatsen tussen leefgebieden. In internationaal verband heeft Nederland zich met het Biodiversiteitsverdrag en de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn (Natura 2000) gecommitteerd aan afspraken over soorten (flora en fauna) en leefgebieden van soorten (habitats).

Het Rijk is verantwoordelijk voor en door de EU aanspreekbaar op het nakomen van die aangegane verplichtingen. Binnen de door het Rijk gestelde kaders begrenzen, beschermen en onderhouden de provincies een Natuurnetwerk met de juiste ruimtelijke, water- en milieuecondities voor kenmerkende ecosystemen van (inter)nationaal belang. Dit provincie- en landsgrensoverschrijdende netwerk is de herijkte nationale Ecologische Hoofdstructuur (EHS).

Nationaal belang 12: ruimte voor militaire terreinen en activiteiten

De locaties voor militaire activiteiten ten behoeve van de krijgsmacht vormen een nationale verantwoordelijkheid. Het Rijk wil voldoende ruimte bieden voor deze activiteiten voor gereedstelling en instandhouding. Deze activiteiten hebben daarbij soms beperkende gevolgen voor andere ruimtelijke functies en zij dienen dan ook zorgvuldig te worden ingepast.

Het directe en indirecte militaire ruimtegebruik is divers en omvat een vlootbasis, kazernes, militaire luchthavens, logistieke inrichtingen, oefen- en schietterreinen op land en op zee, laagvliegroutes, zend- en ontvangstinstallaties, helikopterlaagvlieggebieden en munitieopslagplaatsen. Rondom sommige locaties zijn beperkingenzones aangewezen. Het gaat dan bijvoorbeeld om externe veiligheidscontouren, geluidscontouren, gebieden met bouwhoogtebeperkingen en onveilige zones op zee. De wijze waarop met militaire zaken omgegaan dient te worden, is uitgewerkt in het Barro en de Rarro.

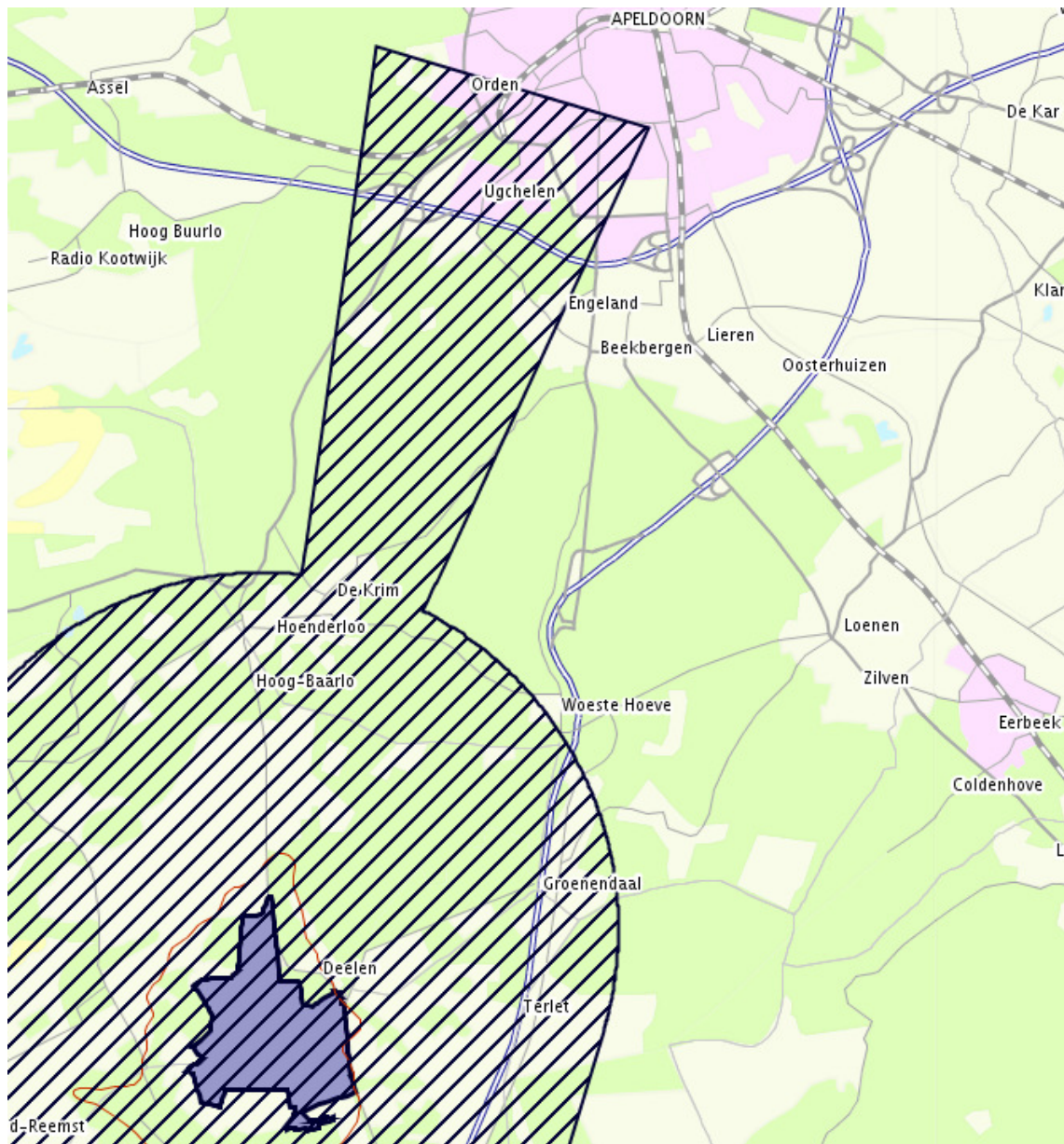
Militaire terreinen

In het plangebied is één militair terrein aanwezig: oefenterrein Scherpenbergh. In de Rarro is dat terrein als zodanig aangewezen middels drie vlakken. Het Barro bepaalt dat bij de eerstvolgende herziening van een bestemmingsplan het terrein de bestemming Maatschappelijk – Militair terrein moet krijgen. Tevens

mogen geen bestemmingen opgenomen die een belemmering kunnen vormen voor de functionele bruikbaarheid van het terrein.

Militaire vliegvelden

Het plangebied ligt deels in het obstakelbeheergebied rondom Vliegbasis Deelen. Bij de eerstvolgende herziening van een bestemmingsplan in een dergelijke gebied dienen de voor het vliegbasis Deelen vastgestelde geluidzones en beperkingen, op grond van de Wet geluidhinder en de Luchtvaartwet, in acht te worden genomen. De geluidzone van Deelen, op grond van het Luchtvaartbesluit Deelen, ligt buiten het plangebied. Daarnaast moet de hoogte van objecten in, op of boven de grond in een obstakelbeheergebied in overeenstemming zijn met artikel 16 van het Besluit militaire luchthavens.

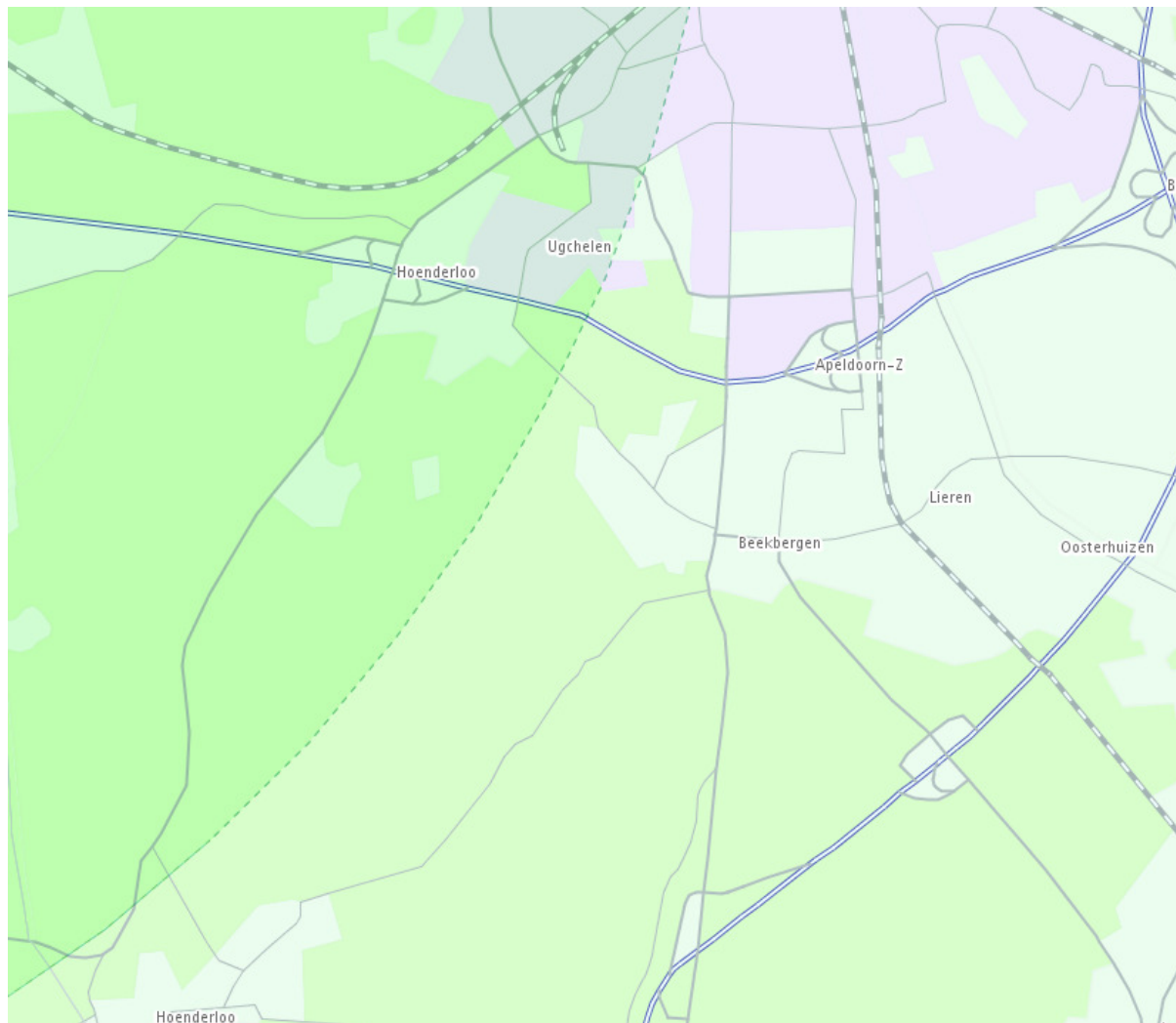

Radarverstoringsgebieden

Defensie heeft zeven radarstations in gebruik. Deze vervullen taken voor zowel het militaire apparaat (verkeers- en gevechtsleiding) als voor de nationale veiligheid. Om de werking van deze radarstations niet te beperken, zijn om deze stations radarverstoringsgebieden aangewezen waarbinnen windmolens en hoge gebouwen beperkt mogelijk zijn.

In bestemmingsplannen mogen bestemmingen opgenomen die het oprichten van bouwwerken mogelijk maken die door hun hoogte onaanvaardbare gevolgen kunnen hebben voor de werking van radar. De relevante bouwhoogtes zijn uitgewerkt in het Rarro.

Een klein gedeelte van het plangebied ligt binnen het gebied (afstand van 15 km) waarin regels gesteld worden aan bouwwerken, vanwege het radarstation AOCs Nieuw Milligen. Vanaf een bouwhoogte van 109 m boven N.A.P. dient onderzocht te worden of er sprake is van een aanvaardbare of onaanvaardbare aantasting van de werking van de radar. Eenzelfde verplichting geldt voor windtribunes binnen een afstand van 75 km tot radarstations. Binnen die afstand bevinden zich vier radarstations tot het plangebied. De radar van Volkel heeft daarbij de laatste toetsingshoogte: 114 meter boven N.A.P.. Indien windtribunes hoger worden, dient bepaald te worden of de tribunes geen onaanvaardbare aantasting van de werking van de radar tot gevolg hebben.

Nationaal belang 13: zorgvuldige afweging en transparante besluitvorming bij alle ruimtelijke en infrastructurele besluiten

Het Rijk is verantwoordelijk voor een goed systeem van ruimtelijke ordening inclusief zorgvuldige, transparante ruimtelijke en infrastructurele besluiten. Dat betekent dat het systeem zo ingericht moet zijn dat integrale planvorming en besluitvorming op elk schaalniveau mogelijk is en dat bestaande en toekomstige belangen goed kunnen worden afgewogen. Gebruikswaarde, toekomstwaarde en belevingswaarde zijn hier onderdeel van. Het gaat dan zowel om belangen die conflicteren als belangen die elkaar versterken. Bij nieuwe ontwikkelingen, aanleg en herstructurering moet in elk geval aandacht zijn voor de gevolgen voor de waterhuishouding, het milieu en het cultureel erfgoed. Vraaggericht programmeren en realiseren van verstedelijking door provincies, gemeenten en marktpartijen is nodig om groei te faciliteren, te anticiperen op stagnatie en krimpregio's leefbaar te houden. Ook dient de ruimte zorgvuldig te worden benut en overprogrammering te worden voorkomen. Om beide te bereiken, wordt een

ladder voor duurzame verstedelijking opgenomen in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). Deze ladder is een procesvereiste. Dit houdt in dat bij ruimtelijke besluiten moet worden gemotiveerd hoe een zorgvuldige afweging is gemaakt van het ruimtegebruik. De ladder werkt met de volgende stappen:

- Beoordeling door betrokken overheden of de beoogde ontwikkeling voorziet in een regionale en intergemeentelijke behoefte voor bedrijventerreinen, kantoren, woningbouwlocaties, detailhandel en andere stedelijke voorzieningen waarin nog niet elders is voorzien. Naast de kwantitatieve beoordeling (aantal hectares of aantallen woningen) gaat het ook om kwalitatieve vraag (bijvoorbeeld een bedrijventerrein waar zware milieuhinder mogelijk is of een specifiek woonmilieu) op regionale, intergemeentelijke schaal. Het passende regionale schaalniveau wordt voornamelijk bepaald door het woon-werkverkeer;
- Indien de beoogde ontwikkeling voorziet in een regionale, intergemeentelijke vraag, beoordelen betrokken overheden of deze binnen bestaand stedelijk gebied kan worden gerealiseerd door locaties voor herstructurering of transformatie te benutten;
- Indien herstructurering of transformatie van bestaand stedelijk gebied onvoldoende mogelijkheden biedt om aan de regionale, intergemeentelijke vraag te voldoen, beoordelen betrokken overheden of de ontwikkeling zo kan worden gerealiseerd dat deze passend multimodaal ontsloten is of als zodanig wordt ontwikkeld.

1.1.5 Van belang voor het bestemmingsplan

1. De buisleiding in het plangebied voor Defensie is van nationaal belang. Nieuwe buisleidingen van nationaal belang krijgen geen plek in het plangebied.
2. De A1 en A50 zijn van nationaal belang. Deze wegen hebben, ter hoogte van het plangebied, geen reserveringsgebieden vanwege mogelijke verbredingen.
3. In de Rijksstructuurvisie Ondergrond (nog in procedure) zullen de nationale belangen in de ondergrond van het Nederlandse vasteland en de Noordzee nader worden uitgewerkt.
4. Voor het bestemmingsplan dient mogelijk een MilieuEffectRapport opgesteld te worden.
5. Het borgen van een goede zoetwatervoorziening is van nationaal belang.
6. Van de landschappelijke en cultuurhistorische waarden zijn alleen de aanwezige rijksmonumenten van nationaal belang.
7. De herijkte nationale Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is van nationaal belang, maar de verdere realisatie is de verantwoordelijkheid van de provincies.
8. Militair oefenterrein Scherpenbergh moet de bestemming Maatschappelijk – Militair terrein krijgen en andere bestemmingen mogen het functioneren van het oefenterrein niet hinderen.
9. In het obstakelbeheergebied rondom Vliegbasis Deelen moet de maximale hoogte voor objecten uit het Besluit militaire luchthavens in acht worden genomen.
10. Binnen een afstand van 15 km tot radarstation AOCS Nieuw Milligen moet vanaf een bouwhoogte van 109 m boven N.A.P. onderzocht worden of er geen sprake is van een onaanvaardbare aantasting van de werking van de radar. Hetzelfde geldt voor het hele plangebied indien daar windtribunes mogelijk worden gemaakt die hoger zijn dan 114 m boven N.A.P.
11. Voor nieuwe, stedelijke ontwikkeling geldt de Ladder voor duurzame verstedelijking.

1.2 Ontwerp Nationaal Waterplan 2016-2021

Het Nationaal Waterplan 2016-2021 is de opvolger van het Nationaal Waterplan 2009-2015 en vervangt dit plan én de partiële herzieningen hiervan. Op basis van de Waterwet is het Nationaal Waterplan voor de ruimtelijke aspecten tevens een structuurvisie.

Het Rijk is in Nederland verantwoordelijk voor het hoofdwatersysteem. In het Nationaal Waterplan legt het Rijk onder meer de strategische doelen voor het waterbeheer vast. Rijkswaterstaat (RWS) neemt in het Beheer- en Ontwikkelplan voor de Rijkswateren (Bprw) de condities en maatregelen op voor het operationeel beheer om deze strategische doelen te bereiken. Het NWP is kaderstellend voor het Bprw. Het kabinet vraagt andere overheden het NWP te vertalen in hun beleidsplannen.

Het Nationaal Waterplan heeft een relatie met de beleidstrajecten voor de ondergrond en drinkwater. Dit plan bevat daarom verwijzingen naar de Structuurvisie Ondergrond die in ontwikkeling is en de vastgestelde Beleidsnota Drinkwater.

Het KNMI heeft de verwachte klimaatverandering herbevestigd en aangescherpt in de nieuwe klimaatscenario's 2014: in de toekomst krijgt Nederland te maken met meer en intensievere buien, 25-80

cm zeespiegelstijging in 2085, drogere zomers en meer regionale verschillen. Deze scenario's vormen de basis voor de uitwerking van het waterbeleid.

Vanuit de verantwoordelijkheid voor het watersysteem verankert het Rijk de volgende principes:

1. Integraal waterbeheer. Het kabinet houdt vast aan een integrale aanpak van de wateropgaven, door opgaven op het gebied van waterkwantiteit (waterveiligheid en wateroverlast), waterkwaliteit en gebruik van (zoet)water in natte en droge situaties in samenhang te beschouwen.
2. Afwenteling voorkomen. Het kabinet wil voorkomen dat waterkwantiteits- en waterkwaliteitsproblemen worden afgewenteld in de ruimte en de tijd, zoals het afwentelen van bovenstrooms veroorzaakte waterkwaliteitsproblemen op benedenstrooms gelegen wateren. Om afwenteling te voorkomen, maken beheerders onderling afspraken over acceptabele hoeveelheden en de kwaliteit van het te ontvangen water. Om afwenteling te voorkomen gelden ook de volgende tritsen:
  1. Vasthouden-bergen-afvoeren. Op basis van deze trits wordt water zo lang mogelijk vastgehouden in de bodem en in het oppervlaktewater, om wateroverlast en overstromingen te voorkomen en in droge periodes zo lang mogelijk te beschikken over gebiedseigen water. Zo nodig wordt water tijdelijk geborgen. Als vasthouden en bergen niet meer mogelijk zijn, wordt het water afgevoerd naar elders. Deze trits voorkomt afwenteling van het regionale watersysteem naar het hoofdwatersysteem.
  2. Schoonhouden-scheiden-schoonmaken. Bij deze trits gaat het er in de eerste plaats om het water zo schoon mogelijk te houden. In de tweede plaats blijven schoon en vuil water zo veel mogelijk gescheiden. Als laatste, wanneer schoon houden en scheiden niet meer mogelijk zijn, kan het schoonmaken van verontreinigd water aan de orde zijn (preventieladder Beleidsnota Drinkwater).
3. Ruimte en water verbinden. Bij de aanpak van wateropgaven en de uitvoering van maatregelen vindt vooraf afstemming plaats met de andere relevante ruimtelijke opgaven en maatregelen in het gebied. Het doel is dat de scope, programmering en financiering zo veel mogelijk op elkaar aansluiten of elkaar versterken. Met deze aanpak is het vaak mogelijk het waterbeheer te verbeteren en tegelijk de economie en de leefomgeving te versterken tegen lagere kosten.

1.2.1 Van belang voor het bestemmingsplan

Het Rijk wenst opgaven op het gebied van water te verbinden met ruimtelijke opgaven.

2 Provinciaal beleid

2.1 Omgevingsvisie- en verordening Gelderland

2.1.1 Omgevingsvisie

Op 9 juli 2014 hebben provinciale staten de Omgevingsvisie Gelderland vastgesteld. Gelderland kiest er in de Omgevingsvisie voor om bij te dragen aan gemeenschappelijke maatschappelijke opgaven vanuit twee hoofddoelen.

Het eerste doel is het vergroten van de concurrentiekracht van Gelderland door een duurzame versterking van de ruimtelijk-economische structuur. Daarbij richt de provincie zich met haar partners vooral op:

- kansen bieden aan bestaande en nieuwe bedrijven;
- het creëren van een aantrekkelijk vestigingsklimaat in de stedelijke regio's;
- het creëren van een goede bereikbaarheid van de stedelijke gebieden en de economische kerngebieden met fiets, openbaar vervoer en auto maar ook digitaal;
- het versterken van ruimtelijke randvoorwaarden voor de sterke (top)sectoren en het verbeteren van de kennisinfrastructuur;
- een gezonde vrijetijdseconomie en aandacht voor cultuurbeleving;
- een adequaat beheer (kwaliteit en kwantiteit) van bestaande en eventueel nieuwe woongebieden, bedrijventerreinen, kantoren en detailhandel in Gelderland.

Het tweede doel is het waarborgen en op het verder ontwikkelen van die kwaliteiten van Gelderland. Dit betekent vooral:

- ontwikkelen met kwaliteit, recht doen aan de ruimtelijke, landschappelijke en cultuurhistorische kwaliteiten van de plek;
- zorg dragen voor een compact en hoogwaardig stelsel van onderling verbonden natuurgebieden en behoud en versterking van de kwaliteit van het landschap;
- een robuust en toekomstbestendig water- en bodemsysteem voor alle gebruiksfuncties; bij droogte, hitte en waterovervloed;
- een gezonde en veilige leefomgeving;
- een gezonde vrijetijdseconomie en aandacht voor beleving, bereikbaarheid en toegankelijkheid van cultuur, natuur en landschap.

De provinciale hoofddoelen zijn vertaald in provinciale ambities, die zijn onderverdeeld in drie thema's. Het thema Divers Gelderland betreft de regionale verschillen in maatschappelijke vraagstukken en opgaven en het koesteren van de regionale identiteiten. Onder het thema Dynamisch Gelderland staan de provinciale ambities die zich afspelen op met name ruimtelijk-economisch vlak, bijvoorbeeld wonen, werken, mobiliteit. Het derde thema, Mooi Gelderland, betreft de Gelderse kwaliteiten die bescherming dan wel ontwikkeling nodig hebben en die tegelijk richting geven aan ontwikkelingen.

2.1.2 Omgevingsverordening

In de Statenvergadering van woensdag 24 september 2014 is de Omgevingsverordening Gelderland vastgesteld. Deze verordening ziet erop toe dat het beleid uit de Omgevingsvisie Gelderland operationeel wordt. De Omgevingsverordening is laatstelijk gewijzigd bij besluit van provinciale staten van 8 juli 2015. Gecombineerd met het aanhalen van de Omgevingsvisie worden de relevante bepalingen uit de Omgevingsverordening hieronder aangehaald.

2.1.3 Stedendriehoek

Een goed vestigingsklimaat is een belangrijke troef van de regio Stedendriehoek. De regio is goed bereikbaar en ligt in het unieke landschap van de Veluwe, Salland, Achterhoek en de IJsselvallei. De voordelen van stad, dorp en platteland worden er gecombineerd. Maat en schaal van het gebied zijn overzichtelijk en de sociale betrokkenheid is groot.

Centrale opgave is een nog verdere versterking van het vestigingsklimaat in de regio. Daaraan liggen vier deelopgaven ten grondslag:

- innovatie krachtig maken;

- sociaal kapitaal beter benutten;
- blijven werken aan bereikbaarheid;
- de leefomgeving met kwaliteit versterken.

Voor dit plan is met name de laatste deelopgave relevant. Het is goed toeven in de Stedendriehoek. Hier ervaar je nog de kwaliteit van het landschap! De bosrijke Veluwe met beken en sprengen, de open, robuuste IJsselvallei en het coulisselandschap van Salland en de Graafschap. En vergeet niet de cultuurhistorische kwaliteiten van onze historische Hanzesteden en het statige kroondomein rond Apeldoorn. De kwaliteiten van stad, dorp en landschap zijn van oudsher met het leven in de regio verbonden. Om deze troef te versterken is het zaak de leefomgeving te blijven ontwikkelen als een comfortabele, ontspannen omgeving voor wonen, werken en recreëren. Een gebied met een grote diversiteit aan landschappen, sterke lokale identiteiten en bijzondere cultuurhistorische waarden. Daarmee wordt de kwaliteit versterkt van de leefomgeving. Het gaat dus om de identiteit van de landschappen, om de kwaliteit van de woon- en werkgebieden en om de voorzieningen.

De belangrijkste kansen zijn:

Afstemmen wonen, werken en voorzieningen:

- regionale woonagenda voor adaptief programmeren;
- verduurzamen bestaande woningvoorraad, gevarieerd en betaalbaar;
- aanpak leegstand kantoren;
- gezamenlijk programmeren van voorzieningen en activiteiten;
- overaanbod aanpakken en voorkomen;

Onze diverse landschappen en cultuurhistorische identiteit beter ontsluiten en beleven:

- de economie van het landschap beter benutten en verbinden met natuur, cultuur, cultuurhistorie;
- ontwikkelen van recreatieve routes met herstel van landschappen;
- opschalen van duurzame energie tot energielandschap;
- verkennen of windenergie kan worden gecombineerd met bos;

De kwaliteit van leefbaarheid vasthouden:

- basisvoorzieningen in kleine kernen bereikbaar houden;
- verbinden van recreatie en toerisme aan dorpseconomie;
- zelfredzaamheid en actief burgerschap stimuleren.

2.1.4 Wonen en werken

De provincie wil de vitaliteit van kleinere kernen en dorpen waar mogelijk behouden en versterken. Dit vergt een evenwichtige benadering van stedelijke functies. De ambitie is te zorgen voor een optimale kwaliteit en bereikbaarheid van voorzieningen, niet om alle voorzieningen te behouden.

Het accent verschuift van nieuwbouw naar het vitaliseren van bestaande gebieden en gebouwen. De provincie en partners gaan nieuwe ontwikkelingen bezien in samenhang met de bestaande voorraad. Dit vereist een denk- en cultuuromslag. Als leidend principe hanteren de provincie de Gelderse ladder voor duurzaam ruimtegebruik.

Voor een goede afweging van keuzes voor locaties van nieuwe gebouwen, staat de Gelderse ladder voor duurzaam ruimtegebruik centraal. De juridische basis hiervoor is de ladder voor duurzame verstedelijking die het Rijk heeft vastgelegd in het Besluit ruimtelijke ordening (Bro). Dit houdt in dat in bestemmingsplannen die voorzien in een stedelijke ontwikkeling moet worden aangegeven hoe met de ladder is omgegaan (behoefte, bestaand stedelijk gebied, bereikbaarheid).

Samen met haar partners gaat de provincie met de toepassing van de Gelderse ladder voor duurzaam ruimtegebruik aan de slag. De provincie wil partijen bij elkaar brengen om kennis en kunde te delen en om elkaar te inspireren met goede praktijkvoorbeelden, zeker in 2014-2015. De provincie heeft de ambitie om de ladder als instrument ook uit te werken voor landelijke functies. Daarom kiest de provincie ervoor om nu al consequent te spreken over de toepassing van de Gelderse ladder voor duurzaam ruimtegebruik.

Een transparante besluitvorming bij het overwegen van nieuwe bebouwing gaat om het tijdig afwegen van kansen en mogelijkheden om bestaande gebouwen te benutten. Gekoppeld aan de Gelderse ladder zijn daarnaast deze vragen essentieel:

- past de ontwikkeling bij de doelen in Gelderland? Zo ja:
- hoe voegt de ontwikkeling extra kwaliteit toe aan een gebied?

De ambitie is om bij de toepassing van de Gelderse ladder voor duurzaam ruimtegebruik expliciet aandacht te schenken aan de borging van ruimtelijke kwaliteit of kwaliteit van de leefomgeving. Daarbij is het al goed om de ladder zelf als een kwaliteitsinstrument aan te merken, gericht op behoefte en locatie. Bijvoorbeeld bij ruimtelijke initiatieven in stedelijk en in het landelijk gebied en in overgangsgebieden als de stads- en dorpsrandzones.

Rood in het buitengebied en de Gelderse ladder voor duurzaam ruimtegebruik

Zowel bij functieverandering naar wonen of werken als bij nieuwe landgoederen of andere functies die bijdragen aan de Groene Ontwikkelzone moet de vraag gesteld worden of de nieuwe situatie qua aard en schaal passend is. D.w.z. dat de nieuwe situatie zich geruisloos in het karakter van het betreffende buitengebied laat passen.

Als de nieuwe situatie qua omvang (aantallen woningen of oppervlaktes) of qua effecten (milieuhinder, verkeersantrekkende werking e.d.) dusdanig is dat de aard van het betreffende buitengebied qua karakter verandert, is er sprake van een grootschalige ontwikkeling. In die gevallen is een afweging op grond van de Gelderse Ladder voor duurzaam ruimtegebruik aan de orde.

De provincie verwacht van gemeenten dat zij bij grotere initiatieven voor functieverandering nagaan of er sprake is van een stedelijke ontwikkeling die afgewogen moet worden. Steeds grotere agrarische bedrijven zullen hun functie verliezen waardoor functieverandering effect kan gaan hebben op de vitaliteit van de bestaande kernen. Voorkomen moet worden dat er zoveel woningen en bedrijven via functieverandering worden gerealiseerd dat dit op gespannen voet komt te staan met de vitaliteit van de kernen en bedrijventerreinen.

Over welke functieveranderingsplannen de provincie met name met partners wil overleggen zal de provincie nog nader invullen. Ook de invulling van monitoring en evaluatie krijgt nog nader gestalte. Functieveranderingen op basis van de regionale regelingen die zijn opgesteld naar aanleiding van het Streekplan 2005 zullen over het algemeen kleinschalig van aard zijn, zodat een expliciete afweging met de Gelderse ladder voor duurzaam ruimtegebruik niet aan de orde is.

De provincie verstaat onder functieverandering: het hergebruik van vrijkomende (agrarische) bebouwing in het buitengebied waarbij

- al dan niet vervangende nieuwbouw plaatsvindt,
- ruimtelijke kwaliteitswinst ontstaat door sloop van gebouwen, landschappelijke inpassing en eventueel aanvullende investeringen in ruimtelijke kwaliteit,
- de vervangende nieuwbouw in verhouding staat tot het te slopen oppervlak,
- de nieuwe functies qua aard en schaal passend zijn in het buitengebied.

Specifiek voor functieverandering naar werken geldt dat hergebruik van vrijkomende gebouwen het uitgangspunt moet zijn. Bij vervangende nieuwbouw zal altijd de vraag beantwoord moeten worden waarom het nieuwe bedrijfspand niet op een lokaal bedrijventerrein kan worden opgericht.

Woningen worden gebouwd om te voorzien in een woonbehoefte. Dat geldt ook voor woningen die gebouwd worden in het kader van functieverandering of nieuwe landgoederen. Deze woningen voorzien in de behoefte aan landelijk wonen. Dit betekent dat:

- alle nieuwe woningen in de Regionale woonprogrammering of Woonagenda moeten passen,
- er een aangetoonde (regionale) behoefte moet zijn en dat er in de binnen-regionale programmering de afspraak is dat de betreffende gemeente (een deel van) de behoefte gaat accommoderen.

In de Omgevingsverordening is bepaald dat nieuwe woonlocaties en de daar te bouwen woningen slechts toegestaan kunnen worden wanneer dit past in het vigerende door Gedeputeerde Staten vastgestelde Kwalitatief Woonprogramma.

De provincie en haar partners streven samen naar een vitaal buitengebied: met behoud van levendigheid; met een verbetering van de kwaliteit van wonen, werken en vrijetijdsbesteding; rekening houdend met grote verschuivingen door schaalvergroting in de landbouw, energietransitie en urbanisatie de komende jaren.

Voor nieuwe stedelijke functies in het buitengebied geldt dat deze afgewogen worden in het licht van de Ladder voor duurzaam ruimtegebruik. Ook bij nieuwe landgoederen en functieverandering. Hiermee krijgen functies een plek die in principe ook in bestaande steden en dorpen gelokaliseerd kunnen worden. In deze gevallen zal de behoefte (Gelderse ladder) aangetoond moeten worden. Bijvoorbeeld de behoefte aan 'landelijk wonen'. Dit betekent dat onderbouwd wordt waarom de woningen niet in de bestaande steden en dorpen gebouwd worden.

2.1.5 Detailhandel

De provincie en haar partners streven samen naar een evenwichtige en toekomstbestendige detailhandel die bijdraagt aan vitale, aantrekkelijke steden en dorpen. Door trends als internetwinkelen, schaalvergroting en branchevervaging en door demografische ontwikkelingen verandert de winkelmarkt en neemt de vraag naar winkels aanzienlijk af. De ruimtevraag verandert mee. De bestaande centra in de (binnen-)steden en dorpen staan centraal. Om deze in de toekomst vitaal te houden streven de provincie en haar partners naar transformatie en vernieuwing van bestaande winkelgebieden. De provincie en haar partners willen overcapaciteit aan winkels terugdringen. Dit voorkomt leegstand en aantasting van de sociale en economische vitaliteit van winkelgebieden in dorpen en steden.

De provincie ziet voor zichzelf een rol om (boven)regionale afstemming te faciliteren en desgevraagd te regisseren. Daarnaast wil de provincie normeren: de provincie houdt uit oogpunt van duurzaam ruimtegebruik de rem op plannen voor de uitbreiding van nieuwe grote perifere locaties en zet de verordening in om deze ontwikkeling tegen te houden. Daarnaast mogen nieuwe detailhandelslocaties alleen mogelijk worden gemaakt die niet leiden tot een duurzame ontwrichting van de bestaande detailhandelstructuur. Op perifere locaties mag alleen (lokale) detailhandel komen die moeilijk ruimtelijk inpasbaar is in binnensteden vanwege het volume van de goederen of vanwege veiligheidseisen. Op een beperkt aantal grote perifere locaties in de provincie wordt, onder voorwaarden ruimte geboden aan grootschalige detailhandel met een regionale verzorgingsfunctie. Het betreft hier overwegend bestaande locaties die al dan niet in ontwikkeling zijn, uitgebreid of geherstructureerd worden.

2.1.6 Bedrijventerreinen

De provincie en haar partners streven samen naar voldoende voorraden bedrijventerreinen van de juiste kwaliteiten om gerichte groei te faciliteren. De bestaande bedrijventerreinen moeten kwalitatief hoogwaardig blijven, waar nodig door tijdige revitalisering of herstructurering.

Een lokaal bedrijventerrein is een terrein waarop kleinschalige bedrijven met een lokale functie en een lage milieucategorie kunnen worden toegelaten. Naast lokale bedrijventerreinen is er een beperkt aantal intergemeentelijke bedrijventerreinen. Dit zijn terreinen voor meerdere lokale gemeenten. Voor nieuwe, lokale bedrijventerreinen geldt in beginsel een maximale kavelgrootte van 0,5 hectare voor nieuwe bedrijfsvestigingen. Voor intergemeentelijke bedrijventerreinen geldt een maximale kavelgrootte van 0,75 hectare. Deze oppervlaktes zijn vastgelegd in de Omgevingsverordening.

Eigenstandige kantoorvestiging is in principe niet mogelijk op monofunctionele bedrijventerreinen. Dit als regel opgenomen in de Omgevingsverordening. Reden hiervoor is dat kantoren goed zijn te combineren met andere functies en dus niet thuis horen op monofunctionele bedrijventerreinen. Mengbare vormen van bedrijvigheid, zoals kantoren, kunnen (weer) hun plaats vinden in het stedelijk gebied.

De provincie gaat voor de regio Stedendriehoek uit van de regionale programmeringsafspraken over voorraden en soorten bedrijventerreinen. Deze zijn verwoord in het Regionaal Programma Bedrijventerreinen. Deze afspraken zorgen voor voldoende kwaliteit en kwantiteit van bedrijventerreinen. Het uitgangspunt is zorgvuldig ruimtegebruik: terughoudend zijn met het ontwikkelen van nieuwe bedrijventerreinen.

Binnen de regionale programmeringsafspraken is een uitbreiding van bedrijventerrein Kieveen opgenomen ter grootte van 5 ha. Dit wordt gezien als een 'zacht' plan, die 'on hold' staat.

2.1.7 Energie

De provincie en haar partners streven naar een betrouwbare, betaalbare en hernieuwbare energievoorziening en naar energieneutraliteit in 2050. Als tussendoelstelling wil de provincie jaarlijks

minimaal 2% energie besparen en in 2020 minimaal 14% hernieuwbare energie opwekken, waarvan 50% decentraal.

Windenergie

Om de afspraken met het Rijk over 6.000 megawatt windenergie op land in 2020 uit te voeren, heeft de provincie Gelderland afgesproken dat 230,5 megawatt aan windenergie wordt opgesteld. De taak van de provincie is het aanwijzen van voldoende ruimte voor deze hoeveelheid windenergie.

Windturbines kunnen gerealiseerd worden mits hun ontwerp als integrale ontwerpogave wordt uitgewerkt, rekening houdend met de kenmerken van de plek. De ingreep moet kwaliteit toevoegen en de beleefbaarheid van het landschap vergroten. Het combineren van windturbines met andere, intensieve functies in een gebied heeft de voorkeur van de provincie.

In de Omgevingsvisie wordt het plangebied grotendeels aangewezen als gebied waar de realisatie van een windpark uitgesloten is vanwege wettelijke beperkingen of niet-kansrijk is. Alleen in enkele, agrarische gebieden, die op voldoende afstand liggen van kernen wordt windenergie mogelijk geacht. In deze gebieden ziet de provincie op voorhand geen belemmeringen voor de ontwikkeling van windenergie. In overleg met regio's en gemeenten kunnen in deze gebieden windenergielocaties worden vastgesteld die kunnen worden toegevoegd aan de locaties met afspraken over wind.

In gebieden waar windenergie mogelijk is kunnen kleine windturbines aansluiten bij bedrijvigheid in de agrarische sector. Het is aan de gemeente om te besluiten of dit past in het vigerende ruimtelijke beleid. Kleine windturbines kunnen een relatief beperkte bijdrage leveren aan de doelstelling windenergie van 230,5 MW. Door het relatief kleine opgewekte elektrisch vermogen (minder dan 5 MW) behoren de kleine windturbines volgens de Elektriciteitswet tot de verantwoordelijkheid van de gemeente.

Mini-windturbines kunnen goed ingepast worden in een gebouwde omgeving. Diverse voorbeelden zijn in de architectuur te vinden. Besluitvorming hierover ligt bij gemeenten. Anders dan kleine en middelgrote windturbines worden mini-windturbines door de provincie niet uitgesloten in bebouwde kommen. In andere uitgesloten gebieden worden mini-windturbines in principe niet toegestaan, tenzij aangetoond kan worden dat betreffende uitsluitingscriteria voor deze turbines niet van belang zijn.

De Omgevingsverordening schrijft voor dat in een bestemmingsplan de oprichting van één of meer windturbines mogelijk worden gemaakt voorzover het bestemmingsplan is voorzien van een ruimtelijk ontwerp. In het ruimtelijk ontwerp wordt aandacht besteed aan de relatie tussen windturbine of windturbines en:

- de ruimtelijke kenmerken van het landschap;
- de maat, schaal en inrichting in het landschap;
- de visuele interferentie met een nabij gelegen windturbine of windturbines;
- de cultuurhistorische achtergrond van het landschap;
- beleving van de windturbine of windturbines in het landschap.

Het ruimtelijk ontwerp wordt als toelichting in het bestemmingsplan opgenomen.

Daarnaast mag in een bestemmingsplan niet voorzien worden in de mogelijkheid tot het oprichten van één of meerdere windturbines binnen de gebieden die de provincie daarvoor heeft uitgesloten.

Zonne-energie

De provincie onderzoekt met haar partners de mogelijkheden voor opstellingen voor zonne-energie, o.a.:

- op niet-uitgeefbare bedrijventerreinen;
- op woningbouwlocaties;
- langs infrastructuur;
- bij oude stortplaatsen;
- op vrijkomende agrarische bestemmingen.

Bij grote opstellingen is de ruimtelijke en landschappelijke impact groter. Met een regionale routekaart zoekt de provincie met de partners naar een optimale inpassing.

Biovergisting

De provincie bepaalt met haar partners de optimale locatiekeuze voor biovergisters en mestbe- en verwerkingsinstallaties.

Biovergistingsinstallaties en mestbe- en verwerkingsinstallaties zijn toegestaan op bestaande agrarische bouwpercelen van een agrarisch bedrijf, bestaande bouwpercelen van een agrarisch hulp- of nevenbedrijf of vrijkomende agrarische locaties in overige agrarische gebieden, indien:

- installaties in hoofdzaak gebruik maken van biomassastromen uit de directe omgeving,
- de installatie landschappelijk en infrastructureel kan worden ingepast in het bestaande landschap

Voor biomassavergistingsinstallaties en mestbe- en verwerkingsinstallaties die hier niet aan voldoen geldt de volgende aflopende voorkeursvolgorde:

- op of grenzend aan een bedrijventerrein, glastuinbouwgebied of locaties bij soortgelijke bedrijven, zoals rioolwaterzuiveringsinstallaties of mestverwerkers die op een solitaire bedrijfslocatie zijn gevestigd,
- op bestaande agrarische bouwpercelen van een agrarisch bedrijf, bestaande bouwpercelen van een agrarisch hulp- of nevenbedrijf of vrijkomende agrarische locaties in overig agrarisch gebied.

Bovenstaande voorwaarden zijn in de Omgevingsverordening opgenomen.

2.1.8 Vrijtijdseconomie

Verblijfsrecreatie

De provincie wil door kwaliteitsverbetering van het toeristisch product haar landelijk marktaandeel vergroten. Voor een kwaliteitsverbetering is het vaak zaak om te investeren in innovatieve en duurzame concepten en daarnaast te investeren in compensatiemaatregelen. Dit zijn vaak ook lastige trajecten. De provincie wil bedrijven daarom op dit vlak ondersteunen.

Ontwikkelen van bestaande terreinen en gebouwen verdient de voorkeur boven nieuwbouw. Uitbreiding van bedrijven of nieuwvestiging in de recreatiesector hoeft echter niet te leiden tot overcapaciteit op provinciaal niveau. Het kan zelfs leiden tot verbetering van het totale aanbod doordat bestaande bedrijven meeprofiteren van extra kwalitatief goede activiteiten. Beter dan de provincie kennen ondernemers de markt. Zij kunnen hierop inspelen en bepalen welke activiteiten zij uit moeten voeren.

De provincie biedt ruimte voor kwaliteitsverbeteringen en innovatie van de recreatiebedrijven. Dit vereist fysieke ruimte, terwijl de kwaliteit en gebruik van het huidige aanbod afnemen. Hier zit spanning op. De verslechterde kwaliteit is in de loop der jaren ontstaan. Deze is niet op korte termijn te verhelpen.

Aankopen van verpauperde terreinen door de provincie is geen optie. Samen met de betrokken partijen wil de provincie een werkwijze ontwikkelen waarin ontwikkelingsruimte wordt gekoppeld aan zorg voor het bestaande. Samen met de sector en de betrokken partijen wil de provincie goede initiatieven hiertoe stimuleren. Afspraken op regionale schaal tussen partijen ziet de provincie als een mogelijkheid die moet worden verkend en ingevuld.

Om de kwaliteit van het toeristisch product te behouden en vergroten is bedrijfsmatige exploitatie een voorwaarde. Onder bedrijfsmatige exploitatie wordt verstaan: 'Het via een bedrijf, stichting of ander rechtspersoon voeren van een zodanig beheer/exploitatie, dat daadwerkelijk recreatieve (nacht)verblijfsmogelijkheden worden geboden, waarbij de recreatiewoningen worden opgericht dan wel gebruikt voor de verhuur'. In de verordening is daarom als vereiste opgenomen dat in bestemmingsplannen nieuwvestiging en uitbreiding van recreatiewoningen alleen wordt toegestaan indien daaraan de eis van bedrijfsmatige exploitatie wordt verbonden.

In de toelichting bij het bestemmingsplan wordt onderbouwd op welke wijze de bedrijfsmatige exploitatie duurzaam is verzekerd.

De provincie werkt niet mee aan de bouw van solitaire recreatiewoningen. De bedrijfsmatige exploitatie van een solitaire recreatiewoning is niet erg reëel. De kans op gebruik van deze recreatiewoning als permanente of tweede woning is erg groot. Om die reden is in de verordening de bepaling opgenomen dat in een bestemmingsplan alleen solitaire recreatiewoningen worden toegestaan op plekken waar ook reguliere woningen kunnen worden gebouwd.

Permanente bewoning van recreatiewoningen en (sta)caravans is ongewenst en moet in het bestemmingsplan worden verboden. Ook dat uitgangspunt is opgenomen in de Omgevingsverordening.

Toeristische routestructuren - wandelen en fietsen

Wandel, fiets, struin- en ruiterroutes zijn belangrijk voor de vrijetijdseconomie. De routes zijn divers, van lokale ommetjes tot fietsknooppunten en lange afstandsroutes. Het is onmogelijk om alle routes

planologisch vast te leggen. De provincie zal waar mogelijk rekening houden met bestaande paden en routes. Om te zorgen voor een optimale toegankelijkheid van het netwerk voor de gebruikers, ontwikkelt de provincie het initiatief om samen met andere relevante partijen te komen tot een Gelders Wandelnetwerk en neemt de regie daarover op zich.

De (acht) langeafstandswandelroutes (LAW's) en (zeven) langeafstandsfietsroutes (LF's) door Gelderland zijn onderdeel van het landelijke routenetwerk, dat met financiële steun van Rijk en provincie is aangelegd. Zij hebben een grote belevingswaarde. Deze routes worden van zo'n belang geacht voor het toerisme in Gelderland dat zij planologische bescherming nodig hebben in bestemmingsplannen. Evenwel is dit niet in de Omgevingsverordening vastgesteld. Het tot stand te brengen Gelders Wandelnetwerk en het fietsknooppuntennetwerk zijn belangrijke instrumenten om barrièrevorming en versnippering van het netwerk van aantrekkelijke, verkeersluwe wegen en paden voor het langzaam verkeer te voorkomen. Door het plangebied lopen drie langeafstandroutes.

Apeldoors Kanaal

In 1992 hebben de provincies zich gecommitteerd aan een twintig jaar durend samenwerkingsproject, om de knelpunten in de bevaarbaarheid weg te nemen. Op dit moment zijn niet alle knelpunten in het Gelderse deel van het basisrecreatietoernaarweg weggenomen. Dit geldt onder andere voor het (gedeeltelijk) bevaarbaar maken van het Apeldoors Kanaal.

In het kader van de gebiedsontwikkeling Veluwe Kroon wordt gewerkt aan het bevaarbaar maken van het Apeldoors Kanaal vanaf de noordkant. Het is de bedoeling dat het vijfde en zesde pand (Hattem-Bonenburgersluis Heerde) geschikt wordt gemaakt voor de recreatievaart. Het gaat om recreatieboten met een beperkte omvang, afgestemd op de afmetingen van het kanaal.

2.1.9 Land- en tuinbouw

De opgaven die de provincie en haar partners voor land- en tuinbouw zien, zijn als volgt:

- het verder ontwikkelen van een economisch gezonde en duurzame land- en tuinbouw,
- voorop blijven lopen in de innovatie en ketenintegratie in de agrofoodsector en de koppeling met biobased economy,
- ondersteunen sector bij het verwerven 'license to produce' (dierenwelzijn, volksgezondheid, milieu, landschappelijke inpassing),
- agrariërs in positie brengen om de kwaliteit van natuur en landschap in het agrarisch cultuurlandschap te borgen.

De provincie streeft ernaar de grote sociaal-economisch betekenis van de sector voor het Gelders platteland ook in de toekomst te behouden. Bijna tweederde van de oppervlakte is in agrarisch gebruik. De land- en tuinbouw is direct en indirect verantwoordelijk voor 10% van de totale Gelderse werkgelegenheid en levert een belangrijke bijdrage aan de Gelderse agribusiness, waaronder de economisch prioritaire clusters Food en Health. De sector heeft groeipotentie en sterke relaties met andere maatschappelijke opgaven. De provincie wil de ontwikkeling in de sector koppelen aan de opgaven voor energietransitie, biobased economy, arbeidsmarkt, een vitaal platteland en natuur- en waterbeheer.

De provincie wil een economisch gezonde land- en tuinbouw bevorderen. De provincie wil stimuleren dat de sector een kleinere ecologische voetafdruk krijgt en een sector wordt en blijft die:

- bijdraagt aan een sociaal en vitaal landelijk gebied in Gelderland;
- goed is voor mens, dier en omgeving en die daarmee een breed maatschappelijk draagvlak heeft;
- de concurrentie op de wereldmarkt aan kan.

De provincie faciliteert de land- en tuinbouw en biedt individuele ondernemers ontwikkelingsruimte om economisch concurrerend en duurzaam te produceren, bijvoorbeeld op het gebied van:

- vergroting van agrarische bouwpercelen;
- structuurversterking van grondgebonden landbouw;
- clustering en herstructurering van tuinbouw;
- stimulering van innovaties.

Deze ontwikkelingen moeten duurzaam vorm krijgen. Bedrijven die voldoen aan maatschappelijke eisen op het vlak van dier- en volksgezondheid, milieu, dierenwelzijn en ruimtelijke kwaliteit kunnen rekenen op maatschappelijk draagvlak en verdienen ruimte.

De mogelijkheden voor ontwikkelingen van individuele bedrijven worden vooral bepaald door de ligging van het bedrijf en de aanwezige kwaliteiten en opgaven in dat gebied.

Grondgebonden landbouw

Om grondgebonden bedrijven als functionele dragers van het Gelders platteland te behouden en versterken biedt de provincie ruimte voor groene groei en verbreding. Bij de grondgebonden landbouw gaat het onder meer om bedrijven voor akkerbouw, fruitteelt, boomteelt en melkveehouderij.

Een voorwaarde voor de groei van grondgebonden veehouderijbedrijven is dat de productie grondgebonden blijft. Dat wil zeggen dat het bedrijf beschikt over cultuurgrond om de dieren op het bedrijf voor meer dan 50% in de ruwvoerbehoefte te kunnen voorzien. Dat biedt de basis voor meer gesloten groene kringlopen. Wanneer het overgrote deel van het (ruw)voer van elders wordt aangevoerd en (rest)producten weer worden afgevoerd, is er geen sprake van een locatie- of grondgebonden bedrijf.

Om de grondgebondenheid van een ondernemer te beoordelen, vereisen gemeenten van ondernemers dat zij bij hun aanvraag een grondgebruiksplan toevoegen. In dit plan geeft de ondernemer aan over welke gronden het bedrijf kan beschikken - zowel pacht als eigendom - en voor welke teelten de percelen worden gebruikt. Afhankelijk van de definitie die de gemeente in haar bestemmingsplan opneemt, zal het grondgebruiksplan die informatie moeten bevatten om de grondgebondenheid van het bedrijf te kunnen beoordelen.

Gemeenten wordt gevraagd in hun bestemmingsplannen een definitie van een grondgebonden veehouderijbedrijf op te nemen. In de definitie is vastgelegd dat de opbrengst van de agrarische cultuurgrond waarover het bedrijf in de omgeving van de bedrijfsgebouwen beschikt, grotendeels kan voorzien in de ruwvoerbehoefte. Op die manier kan een gemeente 'footloose' melkveebedrijven weren.

Niet-grondgebonden veehouderij

Doel van de provincie is om de randvoorwaarden te creëren voor duurzame niet-grondgebonden landbouw. Daarbij gaat het om maatschappelijk verantwoord ondernemen. De ontwikkelingsmogelijkheden van een bedrijf hangen in de eerste plaats af van de bedrijfslocatie. In Gelderland behoort het grootste deel van de pluimvee- en varkensbedrijven tot de niet-grondgebonden landbouw. Het voer voor deze dieren komt van buiten het bedrijf en veelal zelfs van buiten Nederland. Specifiek voor deze bedrijven blijft de reconstructiezonering op hoofdlijnen gehandhaafd:

1. extensiveringszones;
2. landbouwontwikkelingsgebieden;
3. verwevingsgebieden.

De provincie stimuleert bestaande bedrijven in deze sector die duurzamer wensen te produceren. Dit betekent:

- er is geen ruimte voor nieuwvestiging van niet-grondgebonden veehouderijbedrijven;
- in landbouwontwikkelingsgebieden is een afronding van de lopende verplaatsingsgevallen aan de orde;
- in de extensiveringszones is het streven een verminderde ammoniakemissie. Voor bestaande perspectievolle niet-grondgebonden bedrijven kan ontwikkelingsruimte worden geboden voor zover dit past binnen het generieke en regiospecifieke stikstofbeleid;
- er is ruimte voor bestaande bedrijven om te groeien in de vorm van een vergroting van het bestaande agrarisch bouwperceel. Aan deze groei zijn duurzaamheidseisen verbonden. De voorwaarden hiervoor worden in het gemeentelijk bestemmingsplan vastgelegd. De provincie staat gemeenten bij om de globale voorwaarden voor bouwperceelvergroting in de Omgevingsverordening te vertalen naar concretere eisen in het bestemmingsplan.

Met deze wijzigingen sorteert de provincie voor op het in de toekomst verdwijnen van de verschillen tussen het extensiverings-, verwevings- en landbouwontwikkelingsgebied.

De groei moeten ondernemers 'verdienen.' De groeipotentie van een bedrijf wordt meer afhankelijk van de plek en minder van de zone waarin het bedrijf ligt. Wanneer kwetsbare en gevoelige functies in de omgeving van de bedrijfslocatie liggen, zijn de uitbreidingsmogelijkheden beperkt en aan specifieke

voorwaarden gekoppeld. Zo moeten bedrijven in de omgeving van stikstofgevoelige Natura 2000 gebieden extra technische maatregelen treffen om groeiruimte te creëren.

De provincie stimuleert bedrijven om stappen te zetten die verder gaan dan de wet vraagt, maar wel bedrijfseconomisch haalbaar zijn. Bij het bieden van een 'plus' op de aspecten milieu, dierenwelzijn, volksgezondheid en ruimtelijke kwaliteit kan extra ontwikkelingsruimte worden verkregen. De provincie wil hiervoor naar een beoordelingssysteem dat op regionaal (of eventueel provinciaal) niveau is uitgewerkt en dat door de gemeenten in hun bestemmingsplannen wordt opgenomen. In een regio als Food Valley zijn daarvoor al stappen gezet.

De provincie zal de regio's en de gemeenten ondersteunen bij het komen tot concrete, bruikbare en juridisch houdbare bestemmingsplanvoorwaarden. Dit om de burgers en de ondernemers de noodzakelijke rechtszekerheid te bieden.

Uiterlijk 1 januari 2016 worden gemeenten in de provinciale Omgevingsverordening de mogelijkheid geboden tot het toepassen van een nieuw, op regionaal (of eventueel provinciaal) niveau uitgewerkt beoordelingssysteem. De aanpassing van de Omgevingsverordening wordt gebaseerd op de beschikbaar gekomen beoordelingssystemen. Daarbij zal rekening worden gehouden met eventuele nieuwe landelijke regelgeving over het kunnen beperken van dieraantallen op provinciaal en gemeentelijk niveau. Tot uiterlijk 1 januari 2016, dan wel een eerder moment van aanpassing van de Omgevingsverordening, blijven de bouwblokregimes gelden die in het kader van de Reconstructie van kracht zijn geworden.

Verwevingsgebieden

In de verwevingsgebieden zijn meerdere functies met elkaar verweven. In dit gebied zijn drie aspecten aan de orde.

1. er is groei mogelijk voor ondernemers om het bedrijf te ontwikkelen voor zover andere functies in de omgeving daarvoor ruimte bieden;
2. nieuwvestiging is niet mogelijk;
3. er kunnen meerdere functies (ook niet-agrarische bestemmingen) naast elkaar bestaan in dit gebied. Dit is een gemeentelijke afweging.

Voor het eerste aspect geldt dat de provincie de bestaande mogelijkheden (rechten) van bedrijven voor het bouwperceel respecteert. Wanneer het bouwperceel wordt vergroot, moet de ondernemer extra stappen zetten voor maatschappelijk verantwoord ondernemen.

Extensiveringsgebieden

In de extensiveringsgebieden zijn drie aspecten aan de orde:

1. er is geen groei mogelijk voor ondernemers om het bedrijf te ontwikkelen;
2. nieuwvestiging is niet mogelijk;
3. er kunnen meerdere functies (ook niet-agrarische bestemmingen) naast elkaar bestaan in dit gebied. Dit is een gemeentelijke afweging. Juist meerdere functies kunnen de afbouw van de intensieve veehouderij ondersteunen. Nieuwe functies moeten passen bij de gegeven kernkwaliteiten in een gebied. Bijvoorbeeld kernkwaliteiten voor natuur en landschap.

Voor het eerste aspect geldt dat de provincie geen ruimte biedt aan groei van de niet-grondgebonden veestapel. De extensiveringsgebieden liggen op die plaatsen waar natuur extra gevoelig is voor stikstof. Deze natuur moet worden ontzien. Dit strikte beleid was tot aan de vaststelling van deze Omgevingsvisie in combinatie met een verplaatsingsregeling voor perspectievolle bestaande bedrijven. Een groot aantal bedrijven heeft verplaatsingssubsidie aangevraagd en toegekend gekregen.

Een aantal bedrijven heeft zich in de eerste openstelling niet aangemeld; er was een toezegging dat er nog meerdere inschrijfmogelijkheden zouden volgen. Nu dat niet het geval is, wordt voor deze categorie een uitzondering geboden. Bedrijven die destijds aan de voorwaarden van de provinciale VIV-regeling voldeden en nu nog steeds voldoen aan de minimale bedrijfsomvang, krijgen ontwikkelingsruimte voor zover die binnen het generieke (stikstof)beleid kan worden geboden.

Tuinbouw

Voor de glastuinbouw richt de provincie zich op de concentratie en ketenversterking in een beperkt aantal gebieden in combinatie met een actieve rol in de herstructurering van de economisch verouderde glastuinbouwgebieden van Huissen Angeren en de Bommelerwaard.

In de overige gebieden zijn de mogelijkheden voor uitbreiding beperkt tot eenmalig 20%, gerekend vanaf de datum van de inwerkingtreding van de Omgevingsvisie en -verordening.

Land- en tuinbouw in de Omgevingsverordening

In de Omgevingsverordening is een uitgebreide set voorschriften opgenomen voor de land- en tuinbouw. De voor het plangebied relevante regels houden, in hoofdzaak het volgende in:

1. Nieuwe glastuinbouwbedrijven zijn niet mogelijk. Bestaande glastuinbouwbedrijven kunnen eenmalig uitbreiden met maximaal 20%, gerekend vanaf de datum van de inwerkingtreding van de Omgevingsvisie en -verordening.
2. Nieuwvestiging van grondgebonden veehouderijen is, onder voorwaarden, alleen mogelijk als het om de verplaatsing van een bestaand bedrijf gaat.
3. Uitbreiding van grondgebonden veehouderij is onder voorwaarden mogelijk, waarbij voor grondgebonden (melk)rundveehouderijen geldt dat er geen sprake mag zijn van omschakeling en aan de uitbreiding een grondgebruiksplan ten grondslag ligt.
4. In bestemmingsplan wordt de uitbreiding van niet-grondgebonden rundveebedrijven en niet-grondgebonden (melk)rundveetakken niet toegestaan.
5. Nieuwvestiging van niet-grondgebonden veehouderijbedrijven is niet toegestaan.
6. Aan een agrarisch bedrijf in verweingsgebied kan aan voor een niet-grondgebonden veehouderijtak een bouwperceel van ten hoogste 1 hectare worden toegekend.
7. Behoudens enkele uitzonderingen worden in extensiveringsgebieden geen uitbreidingen van niet-grondgebonden veehouderijtakken toegestaan.
8. Indien nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven detailhandel betreffen, mag het alleen om streekproducten gaan.

De Omgevingsverordening bevat de volgende definitie voor grondgebonden veehouderijtak: onderdeel van een agrarisch bedrijf waarvoor het bedrijf beschikt over voldoende agrarische cultuurgrond in de omgeving van de bedrijfsgebouwen om de dieren binnen de veehouderijtak voor meer dan 50 procent zelf te kunnen voeren.

2.1.10 Natuur en landschap

De provincie en haar partners streven samen naar een compact en hoogwaardig stelsel van onderling verbonden natuurgebieden en naar behoud en versterking van de kwaliteit van het landschap. Natuur en landschap zijn het kapitaal van Gelderland. De opgaven die de provincie en haar partners hierbij zien, zijn:

1. het behouden en mogelijk vergroten van de biodiversiteit (soortenrijkdom) in de natuur;
2. het verbinden van de Gelderse natuur met natuurgebieden in aangrenzende provincies en Duitsland;
3. het betrekken van de mensen in een gebied bij het beheer van hun natuur en landschap.

Gelders Natuur Netwerk

Om de biodiversiteit nu en voor toekomstige generaties Gelderlanders veilig te stellen, beschermt de provincie het Gelders Natuurnetwerk. Het Gelders Natuurnetwerk is een samenhangend netwerk van bestaande en te ontwikkelen natuur van internationaal, nationaal en provinciaal belang. Dit Gelders Natuurnetwerk bestaat uit alle terreinen met een natuurbestemming binnen de voormalige EHS en bevat tevens een Zoekgebied nieuwe natuur van 7.300 hectare, voor 5.300 hectare nog te realiseren nieuwe natuur.

Een groot deel van de Gelderse natuurgebieden is internationaal beschermd: de Natura 2000-gebieden. Juist in deze gebieden moet de biodiversiteit worden behouden of verbeterd. De provincie geeft in het natuurbeleid prioriteit aan het behalen van de Natura 2000-doelen in de Natura 2000-gebieden. Het Gelders Natuurnetwerk en de Groene Ontwikkelingszone vervullen daarnaast een belangrijke rol bij het behoud van de biodiversiteit. De Ecologische verbindingzones maken voor een klein deel uit van het Gelders Natuurnetwerk.

De provincie wil de natuur van het Gelders Natuurnetwerk beschermen tegen aantasting en heeft daarom regels opgenomen in de Omgevingsverordening. Centraal staat de bescherming van de kernkwaliteiten. De kernkwaliteiten bestaan uit bestaande natuurwaarden, uit nog te ontwikkelen potentiële waarden en de omgevingscondities zoals stilte. De (nog te ontwikkelen) natuurwaarden zijn beschreven en als bijlage bij deze visie en bij de Omgevingsverordening opgenomen. De omgevingscondities zijn in de bijlage bij de Omgevingsverordening wel benoemd, maar er heeft geen provinciedekkende inventarisatie

plaatsgevonden. Bij projecten kan op maat een effectbeschrijving worden gemaakt voor de relevante omgevingscondities.

Nieuwvestiging en grootschalige ingrepen zijn alleen mogelijk wanneer:

1. er geen reële alternatieven zijn;
2. een groot maatschappelijk belang in het geding is.

Per saldo moet elke ontwikkeling een verbetering van de kernkwaliteiten in het Gelders Natuurnetwerk opleveren. In dat saldo zijn vergroting van de oppervlakte natuur en versterking van de ecologische samenhang belangrijke randvoorwaarden.

Voor bestaande functies zijn er beperkte ontwikkelingsmogelijkheden, namelijk voor gevallen waarbij er geen reële alternatieven zijn voor verplaatsing van de functie naar een plek buiten het Gelders Natuurnetwerk. De provincie stelt bij een aantasting van de kernkwaliteiten steeds de voorwaarde dat er een compensatieplan gemaakt wordt waarbij de bestaande natuurwaarden worden versterkt. De initiatiefnemer is verantwoordelijk voor de compensatie. De provincie ondersteunt op verzoek met het opstellen van een compensatieplan en wil faciliteren met compensatiepools.

Omdat het ontwikkelen van nieuwe natuur voor veel bedrijven geen dagelijkse activiteit is, wil de provincie maatregelen nemen om ervoor te zorgen dat er tijdig compensatie natuur ontwikkeld is of kan worden. Daarmee wordt voorkomen dat investeringen onnodig worden uitgesteld omdat er geen compensatielocatie voorhanden is. Met een actieve rol bij de ontwikkeling van compensatielocaties wordt de samenhang tussen natuurgebieden versterkt.

De uitgangspunten voor het Gelders NatuurNetwerk zijn doorvertaald in de Omgevingsverordening. Op gronden gelegen binnen het Gelders Natuurnetwerk (GNN) worden geen nieuwe functies mogelijk gemaakt, tenzij sprake is van een groot openbaar belang, er geen alternatieven zijn en er in voldoende mate sprake is van compensatie. Uitbreiding van bestaande functies in Gelders NatuurNetwerk mogen alleen mogelijk worden gemaakt, indien dat per saldo tot een verbetering van de kernkwaliteiten leidt.

Groene Ontwikkelingszones

De provincie en haar partners streven samen naar een compact en hoogwaardig stelsel van onderling verbonden natuurgebieden. De Groene Ontwikkelingszone (GO) heeft een dubbele doelstelling. Er is ruimte voor verdere economische ontwikkeling in combinatie met een (substantiële) versterking van de samenhang tussen aangrenzende en inliggende natuurgebieden.

De GO bestaat uit terreinen met een andere bestemming dan bos of natuur die ruimtelijk vervlochten zijn met het Gelders Natuurnetwerk (GNN). Het gaat vooral om landbouwgrond, maar ook om terreinen voor verblijfs- en dagrecreatie, infrastructuur, woningen en bedrijven. De Ecologische verbindingszones maken deel uit van de GO, evenals weidevogelgebieden en ganzenfoerageergebieden.

De provincie nodigt de Gelderse samenleving uit om in de Groene Ontwikkelingszone (GO) initiatieven te ontwikkelen die bijdragen aan de realisatie van deze dubbele doelstelling. Vanwege de dubbele doelstelling is er in de GO ruimte voor nieuwe ontwikkelingen en voor een uitbreiding van bestaande bedrijven, woningen en bouwwerken en andere functies. Voor landbouw, het landgoedbedrijf en extensieve openluchtrecreatie ligt hier ontwikkelingsruimte, waarbij de kernkwaliteiten per saldo niet significant worden aangetast.

Bij een uitbreiding voor de overige functies gaat het om het 'per saldo' niet significant aantasten (bij een beperkte uitbreiding) dan wel om het substantieel versterken (bij een grote uitbreiding) van de kernkwaliteiten. In dat saldo zijn een vergroting van de oppervlakte natuur en versterking van de ecologische samenhang een belangrijke randvoorwaarde.

De Gelderse ladder voor duurzaam ruimtegebruik legt de focus op het toevoegen van stedelijke functies binnen bestaand stedelijk gebied. Dit betekent in dit geval dat er ook in de GO ruimte is voor stedelijke functies maar dan in combinatie met een substantiële versterking van de kernkwaliteiten van de GO.

In de Groene Ontwikkelingszone kunnen bos en natuur voorkomen die gemeenten nog niet als zodanig hebben bestemd. De provincie vraagt gemeenten om de bestemming in overeenstemming te brengen met het feitelijk gebruik. Om te voorkomen dat bos plaats kan maken voor een andere functie, wil de provincie dat waar bos qua verschijningsvorm voldoet aan de definitie in de Boswet, dit bos dezelfde bescherming heeft als bos in het GNN.

De belangrijkste uitgangspunten voor de Groene Ontwikkelingszones zijn doorvertaald in de Omgevingsverordening. Voor het plangebied houden de bepalingen, op hoofdlijnen, het volgende in.

1. In een bestemmingsplan dat betrekking heeft op gronden gelegen binnen de Groene Ontwikkelingszone (GO) worden geen nieuwe grootschalige ontwikkelingen mogelijk gemaakt die leiden tot een significante aantasting van de kernkwaliteiten van het betreffende gebied, tenzij sprake is van dezelfde uitzonderingen als voor nieuwe functies in GNN.
2. In een bestemmingsplan dat betrekking heeft op gronden gelegen binnen de GO kunnen kleinschalige uitbreidingen van bestaande functies met meer dan 30 procent mogelijk worden gemaakt, indien de kernkwaliteiten van het betreffende gebied per saldo substantieel worden versterkt.
3. In een bestemmingsplan dat betrekking heeft op gronden gelegen binnen de GO kan uitbreiding van bestaande functies met meer dan 30 procent mogelijk worden gemaakt, indien wordt aangetoond dat de kernkwaliteiten van het betreffende gebied per saldo substantieel worden versterkt. Uitbreidingen van meer dan 30% van bestaande grondgebonden landbouwbedrijven en van extensieve openluchtrecreatie zijn daarvan uitgezonderd, mits geen sprake is van een aantasting van de kernkwaliteiten. Hetzelfde geldt voor landgoederen onder specifieke voorwaarden.
4. In een bestemmingsplan dat betrekking heeft op gronden gelegen binnen de GO wordt een functie, waarvoor een houtopstand als bedoeld in de Boswet moet worden verwijderd (anders dan in het kader van de normale bosexploitatie) slechts mogelijk gemaakt indien wordt voorzien in een extra compensatie voor het areaal bos dat verloren gaat.

2.1.11 Landschap

De provincie daagt partners uit om elke ruimtelijke ontwikkeling aan te grijpen om de basiskwaliteit van het landschap te vergroten. De provincie zet kwaliteitsateliers in om bottom-up ontwikkelingen en provinciale ambities met elkaar te verknopen. De provincie ondersteunt gemeenten en eigenaren van cultuurhistorische landgoederen financieel bij het realiseren van hun landschapsdoelen.

Cultuurhistorische landgoederen zijn de pareltjes van Gelderland. Ze spelen een belangrijke rol bij het behalen van provinciale doelen op het gebied van natuur, landschap, cultuurhistorie en water. Veel van de cultuurhistorische landgoederen die van belang zijn voor het realiseren van de provinciale doelen komen van oudsher in bepaalde zones voor. Met gemeenten gaat de provincie in gesprek over het beleid voor de landgoederenzones. De resultaten hiervan komen als gewenste ontwikkelrichting in de Gebiedenatlas. Voor een zorgvuldige afweging van ontwikkelingen in het buitengebied moet de Gelderse ladder voor duurzaam ruimtegebruik worden gebruikt.

De basis om te ontwikkelen met kwaliteit is een gebiedsgerichte beschrijving van de voorkomende kenmerken. De provincie neemt het initiatief om samen met gemeenten een Gebiedenatlas voor heel Gelderland uit te werken. De Gebiedenatlas is tevens bedoeld om inzicht te krijgen in de stuwende krachten, bedreigingen en de gewenste ontwikkelingsrichting die gemeenten zien voor het landschap binnen hun grenzen of binnen samenwerkingsverbanden. De Gebiedenatlas kan de aanzet zijn tot vervolgstappen als een gezamenlijke kennis- of uitvoeringsagenda. Zij kan tevens aanleiding geven om op basis van voorkomende kwaliteiten de begrenzing van de Nationale Landschappen te heroverwegen.

Nationaal Landschap

De Nationale Landschappen zijn de symbolen bij uitstek van het Gelderse cultuurlandschap. Ze geven op (inter)nationale schaal een afspiegeling van de landschappelijke diversiteit en krijgen daarom speciale aandacht. De provincie wil samen met haar partners ook door ruimtelijke ontwikkelingen de Kernkwaliteiten van de Nationale Landschappen behouden, herstellen en versterken en de landschappelijke samenhang vergroten. De provincie beschermt de Kernkwaliteiten van de Nationale Landschappen en geeft richting aan ontwikkelingen met kwaliteit.

Het plangebied maakt voor het overgrote deel onderdeel uit van Nationaal Landschap de Veluwe. De bescherming van de Nationale Landschappen geschiedt via de Omgevingsverordening. Een bestemmingsplan voor gronden binnen een Nationaal landschap en buiten de GO, het GNN en de Nieuwe Hollandse Waterlinie, mag ten opzichte van het ten tijde van de inwerkingtreding van de verordening geldende bestemmingsplan alleen bestemmingen mogelijk maken die de kernkwaliteiten van een Nationaal Landschap niet aantasten of versterken. Deze kernkwaliteiten zijn vastgelegd in een bijlage bij de verordening.

Natte landnatuur

De provincie en haar partners streven er samen naar om de ecologische diversiteit van de natte landnatuur als onderdeel van het Gelders Natuurnetwerk duurzaam in stand te houden en zo mogelijk te versterken. Dit betekent onder andere dat de provincie de waterhuishoudkundige omstandigheden op orde willen brengen en houden. Inrichting en omvorming zijn andere mogelijkheden om natte landnatuur te versterken.

De provincie beschermt de natte landnatuur door hydrologische beschermingszones aan te wijzen. Voor de exacte omvang van deze beschermingszones buiten het Gelders Natuurnetwerk wordt in de eerste helft van 2014 met partners bezien of en hoe het aantal en de omvang van de beschermingszones kan worden ingeperkt. Daarbij zal ook bezien worden of opname in de Omgevingsverordening aan de orde is. Ondertussen is de natte landnatuur niet onbeschermd: de waterhuishouding en de kwaliteit van bodem en water zijn onderdeel van de kernkwaliteiten van het Gelders Natuurnetwerk.

HEN-wateren

De provincie en haar partners streven samen naar herstel en behoud van natuurrijke watersystemen. Dit vanwege de grote betekenis van waternatuur voor de variatie in het landschap, de beeldkwaliteit en voor het behoud van soorten van aquatische ecosystemen. De provincie beschermt wateren met een zeer hoge ecologische waarde, de wateren met het hoogste ecologisch niveau, de HEN-wateren. In HEN-wateren komen zeldzame tot zeer zeldzame soorten voor en de ecologische processen zijn er het meest natuurlijk. Deze wateren stellen hoge eisen aan met name morfologie, waterkwaliteit, watervoerendheid en stroming. De provincie beschermt deze wateren en benoemt deze als specifieke waterhuishoudkundige functie. De provincie heeft de HEN-wateren opgenomen in het Gelders Natuurnetwerk.

Natte ecologische verbindingzones

De provincie en haar partners streven er samen naar om een netwerk van onderling verbonden natuurgebieden te realiseren. De aanleg van natte ecologische verbindingzones draagt daaraan bij. De provincie wil als onderdeel van de natte ecologische verbindingzones ook de realisatie van een veerkrachtig duurzaam watersysteem bevorderen. Beide opgaven laten zich goed verenigen door met een innovatieve invulling van natte ecologische verbindingzones een aantal beken in te richten als landschappelijke corridors, die natuurgebieden met elkaar verbinden en die tevens fungeren als een robuust watersysteem dat ruimte biedt om grote fluctuaties in de waterafvoer te faciliteren.

Rust, ruimte en stilte

Rust, ruimte en stilte zijn in deze Omgevingsvisie gekoppeld aan de kernkwaliteiten van het Gelders Natuurnetwerk en de Groene Ontwikkelingszone. Het zijn kwaliteitsaspecten van deze gebieden. Daarnaast blijven de huidige stiltegebieden en stiltebeleidsgebieden bestaan.

Natuurbrandpreventie

De provincie en haar partners streven samen naar het reduceren van het risico van een onbeheersbare natuurbrand. In Gelderland is natuur sterk verweven met economische activiteiten. Bij een onbeheersbare natuurbrand is de potentiële schade dus groot.

De provincie wil dat bij ruimtelijke ontwikkelingen en bij beheer van terreinen aandacht wordt besteed aan het risico op het ontstaan en de uitbreidingsmogelijkheden van Natuurbranden. Dit geldt met name in gebieden die hiervoor gevoelig zijn, zoals de Veluwe, het Montferland en de stuwwal van Nijmegen. Op de Risicokaart Gelderland zijn deze en andere gevoelige gebieden aangegeven. Via preventieve maatregelen is het risico te verminderen.

2.1.12 Water

Grondwaterbeschermingsgebieden

De provincie en haar partners streven ernaar het grondwater als bron voor de drinkwatervoorziening te beschermen. Voor een effectieve en duurzame veiligstelling van de openbare drinkwatervoorziening maakt de provincie gebruik van drie, elkaar versterkende sporen:

1. de ruimtelijke ordening: via de Rol van ruimtelijke ordening bevorderen van functies die goed combineerbaar zijn met waterwinning, en weren van conflicterende functies;
2. Regelgeving en meldingen: verbodsbepalingen en regelgeving voor activiteiten en inrichtingen in grondwaterbeschermingsgebieden;
3. Maatregelen op grond van de Kader Richtlijn Water: opstellen van gebiedsdossiers, uitvoeren van bodemsaneringen, terugdringen van diffuse verontreiniging en reduceren of sluiten van winningen. Ook monitort de provincie de grondwaterkwaliteit en -kwantiteit.

De provincie heeft de waterhuishoudkundige functie Grondwateronttrekking voor de openbare drinkwatervoorziening toegekend aan die gebieden waar drinkwaterbedrijf Vitens grondwater wint voor de bereiding van drinkwater. Voor de bescherming van de drinkwatervoorziening heeft de provincie de volgende beschermingsgebieden aangewezen:

- waterwingebieden;
- grondwaterbeschermingsgebieden
- intrekgebieden c.q boringsvrije zones.

In het plangebied zijn twee winningen van grondwater aanwezig.

Waterwingebieden

Een waterwingebied is een beschermingsgebied aangewezen op grond van artikel 1.2, tweede lid, onder a, van de Wet milieubeheer. De verordening schrijft voor dat in een bestemmingsplan waterwingebieden geen bestemmingen krijgen die negatieve effecten kunnen hebben op de kwaliteit van het grondwater.

Grondwaterbeschermingsgebieden

Een grondwaterbeschermingsgebied is een gebied aangewezen op grond van artikel 1.2, tweede lid, onder a, van de Wet milieubeheer. De verordening schrijft voor dat in een bestemmingsplan deze gebieden een bestemming krijgen die hetzelfde of een lager risico voor het grondwater met zich meebrengt dan de vigerende bestemming. Dit moet worden onderbouwd in de toelichting.

Intrekgebieden

Een waterwingebied is een beschermingsgebied aangewezen op grond van artikel 1.2, tweede lid, onder a, van de Wet milieubeheer. Op grond van de Omgevingsverordening is het in bestemmingsplan niet toegestaan om binnen een intrekgebied een bestemming toe te kennen die de winning van fossiele energie, zoals aardgas, aardolie, schaliegas en steenkoolgas, mogelijk maakt.

2.1.13 Ondergrond

De provincie en haar partners streven samen naar een duurzaam gebruik van de Ondergrond. Dat betekent het vinden van een balans tussen het benutten van de kansen die de ondergrond biedt en het behouden van de Waarde van de ondergrond voor toekomstige generaties. Doel is te komen tot een integrale, efficiënte en duurzame benutting. Dit betekent ordening van de ondergrond en het afwegen van wat op een bepaalde plek in de ondergrond of bovengronds wel of niet mag. Zo veel mogelijk moet voorkomen worden dat onomkeerbare zaken gebeuren.

De maakbaarheid van het bodem- en watersysteem kent grenzen. Daarom stuurt de provincie op een robuust en duurzaam bodem- en watersysteem (toekomstbestendig en veerkrachtig). Bij het maken van keuzes bij Ruimtelijke ordening en gebiedsontwikkeling moeten de (on)mogelijkheden van het water- en bodemsysteem vroegtijdig worden betrokken bij de (gebiedsgerichte) planvorming.

2.1.14 Gevolgen voor het bestemmingsplan

1. Voor nieuwe stedelijke functies is de inzet van de provincie dat de 'Gelderse ladder' wordt gebruikt.
2. Nieuwe woonlocaties moeten passen binnen het Kwalitatief Woningbouwprogramma.
3. De provincie gaat uit van concentreren van (perifere) detailhandel op daarvoor al bestaande locaties.
4. Programmatisch is voorzien in een toekomstige uitbreiding van Kieveen ter grootte van 5 hectare. Dit is een lokaal bedrijventerrein. Daarvoor geldt in principe een maximale kavelgrootte van 0,5 hectare.

5. Eigenstandige kantoorvestiging is niet mogelijk op bedrijventerreinen.
6. Het oprichten windturbines is niet mogelijk in de gebieden die de provincie daarvoor heeft uitgesloten.
7. Slecht een klein gedeelte van het plangebied is mogelijk geschikt voor de realisatie van een windpark. Realisatie van een windpark vereist een ruimtelijk ontwerp.
8. Mini-windturbines kunnen worden toegestaan in alle gebieden die niet uitgesloten zijn voor windparken, afgezien van de bebouwde kommen.
9. Biovergistingsinstallaties en mestbe- en verwerkingsinstallaties zijn onder voorwaarden toegestaan op agrarische bedrijfslocatie. Voor de vestiging van meer zelfstandig biovergistingsinstallaties en mestbe- en verwerkingsinstallaties gelden voorwaarden ten aanzien van de locatiekeuze.
10. Nieuwvestiging en uitbreiding van recreatiewoningen kan alleen worden toegestaan indien daaraan de eis van bedrijfsmatige exploitatie wordt verbonden.
11. Solitaire recreatiewoningen kunnen alleen worden toegestaan op plekken waar ook reguliere woningen kunnen worden gebouwd.
12. Permanente bewoning van recreatiewoningen moet worden verboden.
13. Nieuwe glastuinbouwbedrijven zijn niet mogelijk. Bestaande glastuinbouwbedrijven kunnen eenmalig uitbreiden met maximaal 20%, gerekend vanaf de datum van de inwerkingtreding van de Omgevingsvisie en -verordening.
14. Nieuwvestiging van grondgebonden veehouderijen is, onder voorwaarden, alleen mogelijk als het om de verplaatsing van een bestaand bedrijf gaat.
15. Uitbreiding van grondgebonden veehouderij is onder voorwaarden mogelijk, waarbij voor grondgebonden (melk)rundveehouderijen geldt dat er geen sprake mag zijn van omschakeling en aan de uitbreiding een grondgebruiksplan ten grondslag ligt.
16. In bestemmingsplan wordt de uitbreiding van niet-grondgebonden (melk)rundveebedrijven en niet-grondgebonden (melk)rundveetakken niet toegestaan.
17. Nieuwvestiging van niet-grondgebonden veehouderijbedrijven is niet toegestaan.
18. Aan een agrarisch bedrijf in verwevingsgebied kan aan voor een niet-grondgebonden veehouderijtak een bouwperceel van ten hoogste 1 hectare worden toegekend.
19. Behoudens enkele uitzonderingen worden in extensiveringsgebieden geen uitbreidingen van niet-grondgebonden veehouderijtakken toegestaan.
20. Indien nevenactiviteiten bij agrarische bedrijven detailhandel betreffen, mag het alleen om streekproducten gaan.
21. Op gronden gelegen binnen het Gelders Natuurnetwerk (GNN) worden geen nieuwe functies mogelijk gemaakt, tenzij sprake is van een groot openbaar belang, er geen alternatieven zijn en er in voldoende mate sprake is van compensatie.
22. Uitbreiding van bestaande functies in Gelders NatuurNetwerk mogen alleen mogelijk worden gemaakt, indien dat per saldo tot een verbetering van de kernkwaliteiten leidt.
23. Op de gronden gelegen binnen de Groene Ontwikkelingszone (GO) worden geen nieuwe grootschalige ontwikkelingen mogelijk gemaakt die leiden tot een significante aantasting van de kernkwaliteiten van het betreffende gebied, tenzij sprake is van dezelfde uitzonderingen als voor nieuwe functies in GNN.
24. Binnen GO kunnen kleinschalige uitbreidingen van bestaande functies met meer dan 30 procent mogelijk worden gemaakt, indien de kernkwaliteiten van het betreffende gebied per saldo substantieel worden versterkt.
25. Op gronden gelegen binnen de GO kan uitbreiding van bestaande functies met meer dan 30 procent mogelijk worden gemaakt, indien wordt aangetoond dat de kernkwaliteiten van het betreffende gebied per saldo substantieel worden versterkt. Uitbreidingen van meer dan 30% van bestaande grondgebonden landbouwbedrijven en van extensieve openluchtrecreatie zijn daarvan uitgezonderd, mits geen sprake is van een aantasting van de kernkwaliteiten. Hetzelfde geldt voor landgoederen onder specifieke voorwaarden.
26. Op gronden gelegen binnen GO wordt een functie, waarvoor een houtopstand als bedoeld in de Boswet moet worden verwijderd (anders dan in het kader van de normale bosexploitatie) slechts mogelijk gemaakt indien wordt voorzien in extra compensatie voor het areaal bos dat verloren gaat.
27. In het bestemmingsplan mogen geen bestemmingen worden opgenomen die conflicteren met de waterwingebied, de grondwaterbeschermingsgebied en de intrekgebieden.
28. Ten opzichte van het geldende bestemmingsplan mag het nieuwe bestemmingsplan alleen bestemmingen mogelijk maken die de kernkwaliteiten van Nationaal Landschap de Veluwe niet aantasten of versterken.
29. Wat de provincie betreft krijgen de langeafstandsroutes door het plangebied planologische bescherming.

3 Regionaal beleid

3.1 De Stedendriehoek Agenda

In 2013 is de Agenda van de Regio Stedendriehoek opgesteld, dit als uitwerking van de regionale structuurvisies De Voorlanden en Bundelingsgebied. Het is een agenda met vier regionale opgaven op het gebied van economie, sociaal kapitaal, bereikbaarheid en leefomgeving. Een agenda die oproept tot samenwerking om deze vier opgaven te realiseren. Voor het landelijk gebied is de opgave gericht op het versterken van de kwaliteiten van de leefomgeving, door in te zetten op:

- Afstemming van wonen, werken en voorzieningen door onder andere te zorgen voor een verduurzaming van een gevarieerde en betaalbare bestaande woningvoorraad
- het beter ontsluiten en beleven van de regionale landschappen, door te werken aan een netwerk van samenhangende landschappelijke structuren, het ontwikkelen van recreatieve routes met herstel van landgoederen en het opschalen van duurzame energie tot een energielandschap.
- het versterken van ruimtelijke kwaliteit en lokale identiteiten door cultuurhistorische structuren en plekken zichtbaar en beleefbaar maken, te bouwen aan een 'cultuur van kwaliteit' in ruimtelijke ontwikkelingen
- ruimte geven aan gezondheid, vitaliteit en sport door goede sportvoorzieningen en in het algemeen een gezonde regio als ontwikkelperspectief.

Uitgangspunten nieuwe bestemmingsplan

Ruimte bieden voor waterberging, natuurontwikkeling, klimaatadaptatie, levering van groene diensten, recreatieve routes voor wandelen en fietsen, behoud en herstel van landgoederen, duurzame energie en energielandschappen, behoud van cultuurhistorische structuren en identiteit, diversiteit in architectuur en openbare ruimte, ruimtelijke kwaliteit en identiteit scherper zichtbaar en beleefbaar maken.

3.2 Ruimtelijke Klimaatagenda regio Stedendriehoek

De regionale Ruimtelijke Klimaatagenda is opgesteld door de OVIJ en het waterschap Vallei&Veluwe in opdracht van de regio Stedendriehoek.

Vanuit het natuurlijke systeem van bodem, water en groen is gekeken naar de effecten van de klimaatveranderingen op het gebied van wateroverlast, waterveiligheid, droogte en hitte. Van daaruit is een aantal opgaven geformuleerd om de problemen die deze veranderingen veroorzaken te kunnen oplossen en die tegelijkertijd kansen bieden voor nieuwe economische initiatieven.

Uitgangspunten nieuwe bestemmingsplan

Ruimte bieden voor de opgaven uit de Klimaatagenda, die passen in bestaande gebiedsopgaven

3.3 Waterbeheerplan Waterschap V&V

In 2015 is het nieuwe Waterbeheerprogramma 2016 -20212 vastgesteld. Hierin beschrijft het waterschap de ambities en doelen voor het waarborgen van de waterveiligheid, het zorgen voor voldoende én schoon oppervlaktewater, het zuiveren van afvalwater en het verder ontwikkelen van samenwerkings- en innovatiemogelijkheden. Op basis van nieuwe opgaven als klimaatverandering, zuivering van complexe stoffen en maatschappelijk ontwikkelingen zoals het sterven naar een duurzaamheid en circulaire economie zijn een zestal ambities geformuleerd:

1. Beschermen tegen overstromingen
2. Zorgen voor de juiste hoeveelheid water
3. Zorgen voor de goede oppervlaktewaterkwaliteit
4. Schoon en vuilwater worden zoveel mogelijk gescheiden
5. Hoogste mogelijk waarde uit water halen
6. We beheren afvalwaterketen en watersysteem als een geheel met onze partners

De ambities zijn voor de programma's waterveiligheid, watersysteem (voldoende en schoon) en waterketen vertaald in korte termijn doelstellingen voor 2021.

Uitgangspunten nieuwe bestemmingsplan

Bij veranderingen op of rondom het oppervlaktewater en waterkeringen evenals bij de realisatie van voldoende waterberging voor nieuwe ontwikkelingen zijn de regels van de waterschapskeur van toepassing.

4 Gemeentelijk beleid

4.1 Structuurvisie Buitenstad

Voor het plangebied als geheel vormt op het gebied van de ruimtelijke ordening de gemeentelijke structuurvisie Buitenstad 2030 het integrale beleidskader. De structuurvisie geeft een doorkijk tot 2030. De structuurvisie is opgesteld op de overgang naar een echt andere tijd. De onzekerheid over de toekomst was groot. Door zo veel mogelijk (beleids)ruimte te bieden aan het onvoorspelbare, krijgt Apeldoorn de ruimte zich te blijven ontwikkelen. Iedereen die een bijdrage kan leveren aan de Buitenstad Apeldoorn wordt uitgenodigd daaraan bij te dragen.

Ruimte bieden is niet vrijblijvend. Ruimte wordt geboden binnen kaders. Allereerst door voort te bouwen op de belangrijkste kwaliteiten van de gemeente; het beste van stad én landschap, het beste van modern én historisch, het beste van een centrale ligging én wonen in de luwte, het beste van bereikbaarheid én nabijheid, het beste van een solide én vernieuwende economie. De kwaliteiten van de Buitenstad vormen samen het fundament van de structuurvisie. Denk aan de Veluwe, de beken, sprengen en enken, de fijnmazige voorzieningenstructuur, het Weteringengebied, de spoor- en snelwegen en de parken & lanen. Zij maken Apeldoorn tot Buitenstad. Het fundament van Apeldoorn wordt gekoesterd en versterkt. Beheer en vernieuwing van het fundament is de belangrijkste opgave van de structuurvisie.

Het plangebied behoort in zijn geheel tot het fundament van de Buitenstad. In het fundament zijn de kernkwaliteiten van de Buitenstad samengebracht. Die kwaliteiten worden in bestemmingsplannen verankerd. Vanwege hun betekenis voor Apeldoorn als geheel investeert de gemeente in het op kwaliteit houden van het fundament (beheer) en zal dat waar mogelijk ook doen bij het uitbouwen ervan (ontwikkeling), bijvoorbeeld door het herstel van beken en sprengen en het afronden van het Beekbergerwoud.

Duidelijk is inmiddels dat we rekening moeten houden met minder groei en veel ruimere bandbreedten. Apeldoorn beschikt tot zeker 2030 over voldoende ontwikkelruimte. Nieuwe locaties worden in de structuurvisie dan ook niet aangewezen. Aanpassingen aan de bestaande woningvoorraad worden belangrijker, bijvoorbeeld om woningen levensloopbestendig te maken of energiezuiniger. Ook omdat het aantal toe te voegen woningen op nieuwbouwlocaties terugloopt, neemt het accent op de bestaande stad en dorpen toe.

In de overgangszone tussen de Veluwe en de IJsselvallei ligt een aantrekkelijk kleinschalig landschap met beekdalen en enken, dat op een prachtige manier is verweven met onder andere, Beekbergen, Lieren, Loenen en Zilven. Het behouden van de kwaliteiten van dit gebied richt zich op het handhaven van de kenmerkende openheid en de afwisseling met landschappelijke coulissen, het reliëf en de cultuurhistorische en ecologische waarden.

Vooral in de Veluwse dorpen en in het westelijk deel van de kern Apeldoorn vormt de verweving tussen stad en landschap een kernkwaliteit. Hoge woonkwaliteiten en bijzondere verbindingen tussen de woongebieden en het landschap komen hier samen. Het op niveau houden van deze kwaliteiten betekent oog hebben voor de kleine schaal en de landschappelijke context, ook bij nieuwe ontwikkelingen.

Uitgangspunten nieuwe bestemmingsplan

1. Ruimte bieden voor aanpassingen bestaande woningvoorraad, door woningen levensloopbestendig en energiezuinig te kunnen maken. Uitbreidingslocaties voor woningbouw bij de dorpen worden niet opgenomen in het bestemmingsplan.
2. Behoud van gebiedskwaliteiten: openheid, coulissenlandschap, kleinschaligheid, reliëf, cultuurhistorie en ecologie.
3. Meer ruimte voor recreatie bieden, onder andere betere recreatieve bereikbaarheid (routes).
4. Ruimte bieden aan bestaande plannen voor het verbeteren van de kwaliteiten van het gebied, oa herstel beken en sprengen.
5. Slechten barrière A1 en A50.

4.2 Structuurvisies Beekbergen, Lieren en Loenen

Voor de dorpen Beekbergen, Lieren (2009) en Loenen (2009) is een integrale visie op de gewenste ontwikkeling tot 2020 opgesteld. Belangrijkste opgave van deze structuurvisies was het realiseren van een forse woningbouwopgave voor de drie dorpen. Inmiddels is duidelijk dat deze opgave slechts gedeeltelijk gerealiseerd wordt. Voor het actuele programma en afwegingskader voor woningbouwinitiatieven zie verder onder punt 4 Wonen.

De structuurvisie Beekbergen Lieren geeft ruimte aan ontwikkeling van de dorpen op diverse manieren: het toevoegen van aantrekkelijke dorpse woonmilieus, een eigentijdse nieuwe zorgvoorziening voor ouderen en andere zorgvragers uit de dorpen en omgeving, het nog aantrekkelijker maken van het dorpshart van Beekbergen en het stimuleren en mogelijk maken van kleinschalige en extensieve recreatief/toeristische (neven)activiteiten, zoals minicampings, bed&breakfast en een theetuin. Daarin gaan de Oude Beek als cultuur-toeristische verbinding en de VSM spoorlijn, met de daarbij behorende voorzieningen, een belangrijkere rol spelen. Belangrijk in dit verband is ook de grote rol die de paardensport in Beekbergen speelt en in de toekomst kan spelen. Nu vinden er veel activiteiten op het gebied van paardensport plaats in en om Beekbergen. Er zijn jaarlijks een internationale vierdaagse menwedstrijd, diverse ruitersportverenigingen, in de omgeving zijn uitgezette men-routes en er vindt koetsenverhuur plaats. De open enken in de omgeving worden gekoesterd en vrijgehouden van bebouwing en opgaande beplanting. Datzelfde geldt voor de Oude Beek en het beekdal.

In de structuurvisie Loenen is ingezet op behoud en versterking van de kwaliteiten die het dorp nu heeft en die een positieve uitwerking op de leefbaarheid van het dorp kunnen hebben. Een belangrijk uitgangspunt voor de ontwikkeling van Loenen is het behoud van de ruimtelijke eenheid en het karakter van de bebouwingsconcentraties.

Uitgangspunten nieuwe bestemmingsplan

1. Geen uitbreidingslocaties voor woningbouw opnemen.
2. Bescherming VSM spoorlijn en station
3. Bescherming open enken en beken
4. Ruimte bieden voor kleinschalige en extensieve recreatief/toeristische nevenactiviteiten; zoals minicampings, B&B en theetuin.

4.3 Stadsdeelplan en Toekomstagenda

De dorpen vragen aan de gemeente om de bestaande mogelijkheden en beperkingen voor kleine bedrijvigheid in beeld te brengen en met de dorpen te bezien in hoeverre regels kunnen worden versoepeld en/of soepel kunnen worden toegepast.

Naar aanleiding van deze vraag heeft de gemeente alle regelingen geïnventariseerd. De regelingen en daarmee de mogelijkheden voor vestiging en uitbreiding van kleine bedrijven in de dorpen en het buitengebied zijn zeer divers. In bestemmingsplannen wordt al geprobeerd om de mogelijkheden voor kleine ondernemers te verruimen. *Uitgangspunt nieuwe bestemmingsplan:* Zijn de huidige regelingen voor werken aan huis, nevenactiviteiten en kleinschalige verblijfsrecreatie toereikend?

4.4 Beleid voor vrijkomende agrarische bebouwing

Sinds juli 2008 past Apeldoorn in het buitengebied de regionale regeling "Waar stallen verdwijnen" toe, de regeling voor functieverandering van vrijkomende agrarische bebouwing.

Door het toestaan van nieuwe economische dragers bood de regeling belangrijke kansen voor het verbeteren van de economische vitaliteit en leefbaarheid van het landelijk gebied. En vooral ook voor het verbeteren van de kwaliteit van het landschap. Functieverandering zorgt per saldo voor minder steen door het slopen van overbodige stallen en schuren. En voor een aantrekkelijke vormgeving en (groene) inpassing van nieuwe functies ter plaatse van die stallen en schuren. In de regeling is uitgewerkt onder welke voorwaarden wonen en werken in of ter plaatse van vrijkomende gebouwen mogelijk is, met het oog op winst voor economie, leefbaarheid en landschap.

Inmiddels zijn de tijden veranderd. Dat was voor de gemeente Apeldoorn aanleiding om in 2014 de regeling enigszins aan te scherpen. Nu wordt bij functieverandering van een vrijkomend agrarisch bedrijf maatwerk toegepast op grond van de (ruimtelijke) kwaliteiten van een gebied, met een maximum van twee woningen per initiatief. Daar waar aantoonbaar sprake is van een versterking van de (ruimtelijke) kwaliteiten kan meer ruimte geboden worden, tot een maximum van 50% van het voormalig agrarisch bebouwd oppervlak. Het te slopen of her te gebruiken oppervlak bedraagt minimaal 500m². Naast ontstening staan verbetering van de economische vitaliteit, leefbaarheid en de ruimtelijke kwaliteiten bij elk initiatief voorop. Voor functiewijziging van niet-agrarische bedrijven in het buitengebied naar wonen wordt dezelfde beleidslijn gehanteerd. Voor functiewijziging naar andere werkfuncties (inclusief zorg en verblijfsrecreatie) wordt, binnen de bestaande regionale regeling, maatwerk toegepast, waarbij de (ruimtelijke) kwaliteitswinst voorop staat.

Uitgangspunt nieuwe bestemmingsplan

Er wordt geen algemene regeling voor functieverandering in het bestemmingsplan opgenomen. Voor een initiatief voor functieverandering wordt een afzonderlijke procedure doorlopen.

4.5 Paardenbakken en stapmolens

In de notitie "Paardenbakken, stapmolens (en lichtmasten) in de Apeldoornse bestemmingsplannen" van maart 2006 is het gemeentelijk beleid voor paardenbakken en stapmolens vastgelegd. Later is daar aan toegevoegd dat binnen natuurbestemmingen, vanwege de daar aanwezige waarden, paardenbakken niet mogelijk zijn. De minimale afstand tot de (bedrijfs)woning van derden bedraagt 50 meter. Voorts dient de gehele bak zich binnen een afstand van 75 m van de woning te bevinden.

Een paardenbak bestaat in de regel uit een omheind terrein van circa 20 bij 40 meter waar de bovenlaag is afgegraven en opgevuld met geel zand. Het komt voor dat bij een paardenbak lichtmasten worden geplaatst. Paardenbakken kunnen zowel hobbymatig (bijv. bij een woning) als bedrijfsmatig (bijv. bij een paardenfokkerij) worden gebruikt. Naast paardenbakken komen ook stapmolens voor. Dit is een open constructie in de vorm van een buizenframe met een doorsnede van circa 20 meter. Vanaf een centrale mast lopen tuidraden of stangen naar de randen. De bestaande paardenbakken en lichtmasten worden als gegeven aanvaard (ook wanneer deze strijdig zijn met het nieuwe beleid), met uitzondering van paardenbakken waar handhavingprocedures voor zijn gestart.

Uitgangspunten nieuwe bestemmingsplannen

Binnen een agrarisch bouwperceel en de bestemmingen Wonen, Bedrijf en Maatschappelijk worden onder voorwaarden paardenbakken en stapmolens toegestaan.

4.6 Strategisch Economische beleidsvisie 2000-2020

In dit document staan de belangrijkste uitgangspunten en ambities voor het economische beleid van Apeldoorn tot 2020. Voor verschillende economische sectoren zijn gedetailleerde uitvoeringsplannen gemaakt. Als ambitie kiest Apeldoorn voor verdere economische ontwikkeling. Speerpunten zijn:

- een evenwichtige economische basis behouden;
- de productiestructuur verbreden (clusterspecialisatie);
- de kwaliteit van toerisme en recreatie verbeteren;
- de binnenstad en vier wijkcentra versterken;
- de plattelandseconomie verstevigen.

De gemeente heeft 18 concrete activiteiten en projecten vastgesteld op verschillende economische terreinen; kantoren en bedrijven, wijk economie, zorgsector, detailhandel en horeca, toerisme en recreatie, plattelands-ontwikkeling en -economie, arbeidsmarkt en relatiebeheer.

Het plangebied ligt tegen de Veluwe aan, een belangrijk toeristisch gebied. Hier zijn mogelijkheden tot het uitbreiden en versterken van recreatie & toerisme. Deze zijn echter in de beleidsvisie niet concreet benoemd. Verder is de plattelandsontwikkeling van belang, met landbouw als belangrijkste economische drager, maar deze functie staat steeds meer onder druk. Om de leefbaarheid van het platteland op peil te houden, is het van belang dat er meer economische sectoren bij komen. Dit moet passen binnen ecologische, landschappelijke en economische kaders.

Uitgangspunt nieuwe bestemmingsplan: ruime mogelijkheden voor recreatie en toerisme opnemen. Binnen ecologische, landschappelijke en economische kaders ruimte bieden voor méér economische sectoren.

4.7 Detailhandelsvisie 2014-2019

In de Detailhandelsvisie 2014-2019 is het beleid voor grootschalige en perifere detailhandel en het beleid voor tuincentra en kwekerijen vastgelegd. GDV en PDV krijgen vestigingsmogelijkheden op daarvoor aangewezen locaties in de stad. Tuincentra kunnen een aanvullend assortiment voeren tot maximaal 15% van de verkoopoppervlakte waarbij het oppervlak niet méér bedraagt dan 1.500 m² (was 1.000 m²).

Kwekerijen zijn over het algemeen in het buitengebied gevestigd en krijgen ook de mogelijkheid voor het voeren van een aanvullend assortiment tot een maximum van 100m². Reden voor deze beperkte ruimte is de overweging dat winkelvoorzieningen vooral gevestigd worden binnen de bestaande winkelclusters in stad en de dorpen. Tevens wegen ruimtelijke aspecten als bereikbaarheid en overlast op de omgeving in het buitengebied zwaarder. Het assortiment bestaat uit het ter plaatse gekweekte en geteelde producten aangevuld met aanverwante artikelen zoals potgrond, meststoffen en bloempotten. Bij de voorgestelde maatvoering is aansluiting gezocht bij watelders in de regio en landelijk gangbaar is.

Uitgangspunten voor nieuwe bestemmingsplan

1. Geen ruimte voor PDV/GDV in het buitengebied.
2. Aanvullend assortiment voor tuinderijen en kwekerijen mogelijk onder voorwaarden.

4.8 Woonagenda 2014-2018

De Apeldoornse Woonagenda constateert dat voor het landelijk gebied op de korte en de middellange termijn rekening moet worden gehouden met ontgroening en vergrijzing. Dit leidt tot een afnemende vraag naar woningen. Deze ontwikkeling is normaal gesproken geleidelijk. De crisis heeft de vraag echter drastisch verlaagd en veel belangrijker: er lijkt voorlopig een einde gekomen aan de vanzelfsprekende waardeestijging van woningen, welke de afgelopen decennia de belangrijkste motor was achter de woningbouwproductie. Het resultaat is op dit moment dat het aantal verkochte woningen landelijk op ongeveer de helft van het gebruikelijke niveau is beland en dat geldt ook voor Apeldoorn. Het aantal te koop staande woningen is inmiddels naar recordhoogte gegroeid. De vergrijzing zal het aanbod alleen nog maar verder opstuwten. Ouderen verhuizen niet veel, maar (dure) woningen komen wel vrij door overlijden. Dit kan leiden tot een verdere waardedaling en leegstand van woningen. Het toevoegen van nieuwbouwwoningen in het landelijk gebied zal nog slechts mondjesmaat plaatsvinden. Beekbergen, Lieren en Loenen kennen nog enkele uitbreidingslocaties. Deze vallen buiten de begrenzing van het bestemmingsplan.

Om toch nog enige ruimte te hebben voor nieuwe ontwikkelingen en niet alles op slot te zetten is er voor het hele landelijk gebied een potje van 15 woningen per jaar gereserveerd voor kleine woningbouwinitiatieven van maximaal 4 woningen. Hierbij wordt gekeken naar:

- De ruimtelijke inpasbaarheid van het initiatief.
- Zicht op realisatie

De ruimtelijke inpasbaarheid zal een mix zijn van stedenbouwkundige en locatiegebonden afwegingen. Hierbij wordt gekeken of een initiatief bij kan dragen aan de ruimtelijke kwaliteit van een locatie. Belangrijk is dan of het initiatief past in de Buitenstad, wat de structuurvisie voor het dorp zegt over kleine initiatieven en of het initiatief in de ambities van het Kookboek past. Bij nieuwe kleine initiatieven wordt in de overeenkomst met de ontwikkelende partij opgenomen dat de woningen uiterlijk binnen 3 jaar na het onherroepelijk worden van het bestemmingsplan gerealiseerd moeten zijn. Hiermee wordt voorkomen dat er een “beslag” op de harde planologische capaciteit wordt gelegd, zonder dat plannen worden gerealiseerd. Met een afnemende vraag naar woningen, wordt de kwaliteit van de bestaande woningen steeds belangrijker. Woningen die niet over voldoende kwaliteit beschikken zullen het steeds moeilijker krijgen in een ontspannen woningmarkt. In het landelijk gebied van Apeldoorn staan veel woningen met een relatief hoog energieverbruik. Verduurzaming en kwalitatieve verbetering van de woningen zal steeds belangrijker worden.

Uitgangspunten nieuwe bestemmingsplan

1. Er zal geen algemene regeling voor kleinschalige woningbouw in het bestemmingsplan worden opgenomen. Kleine woningbouwplannen worden afzonderlijk afgewogen en doorlopen een eigen procedure.
2. De woningbouwplannen voor het Hameinde in Loenen, de Ruitersmolenweg in Beekbergen en de Nieuwe voorweg doorlopen hun eigen procedure. De plannen worden niet opgenomen in het bestemmingsplan voor het buitengebied van Beekbergen en Loenen.

4.9 Woningssplitsing, dependanceregeling en mantelzorgwoning

In het landelijk gebied kennen we diverse regelingen, die er mede voor zorgen dat de kwaliteit van de bestaande woningen op peil kan blijven en waarmee de woningen levensloopbestendig en energiezuinig gemaakt kunnen worden. Deze regelingen zijn deels opgenomen in de notitie "Wonen in het landelijk gebied van Apeldoorn". De voor het bestemmingsplan belangrijke regelingen zijn hier opgenomen.

In het landelijk gebied spelen familiebanden een grote rol. Daarom is het goed als er woonvormen zijn die mantelzorg mogelijk maken en waarin meerdere generaties onder één dak kunnen wonen. Woningssplitsing, dependancewoningen en tijdelijke mantelzorgwoningen bieden deze mogelijkheden.

De regeling voor **woningssplitsing** is gericht op het buitengebied. Concreet maakt de regeling het mogelijk dat binnen de bestaande (of te vernieuwen/te vergroten) bouwmassa meerdere zelfstandige woningen/wooneenheden ontstaan. Elke woning heeft een eigen toegang (eventueel voor- en achterdeur), keuken, badkamer, woon- en slaapkamers.

Beide delen van de splitsing vormen geheel zelfstandige woningen met zonodig een eigen toegangspad, brievenbus, tuin en erf. Wel dient het karakter van het gebouw als één woning en samenhangende bouwmassa van het hoofdgebouw behouden te blijven.

Apeldoorn kent voor het buitengebied de regeling **dependance woningen**. Een dependance is een voor de permanente huisvesting van een zelfstandig huishouden geschikt gebouw, dat (juridisch) deel blijft uitmaken van een woning en dat ondergeschikt is aan de hoofd woning. Voor een dependancewoning geldt een aantal voorwaarden, waaronder een maximaal toegestane oppervlakte.

Een **tijdelijke mantelzorgwoning** voorziet in een tijdelijke behoefte en is een kleine volwaardige en zelfstandige woning, die op het erf of in de tuin bij een woning wordt geplaatst. Lastig daarbij is dat de tijdelijkheid van de behoefte objectief en concreet aangetoond moet worden. En juist dat is in veel mantelzorgsituaties moeilijk..

De procedure om een mantelzorgwoning te kunnen plaatsen is eenvoudiger en goedkoper dan de procedure en de vergunningverlening van een dependancewoning. Vanwege de tijdelijkheid van de woningen is een minder zware toetsing aan een goede ruimtelijke ordening mogelijk.

De tijdelijke mantelzorgwoning kan vergunningvrij geplaatst worden. De mantelzorgwoning maakt deel uit van het toegestane oppervlak van de bijgebouwen van maximaal 100m² en maximaal 50% van het oppervlak van het achtererf.

Hier zitten wel wat haken en ogen aan. De vraag is wat precies verstaan wordt onder het begrip mantelzorg en wat gebeurt er na beëindiging van de mantelzorg met de woning? Moet de woning dan worden verwijderd? En moet en kan de gemeente daarop toezien? Kortom, er zijn nog veel onduidelijkheden.

Uitgangspunten nieuwe bestemmingsplan

Woningssplitsing en dependanceregeling opnemen in het bestemmingsplan. Mantelzorgwoning is onder voorwaarden vergunningvrij mogelijk.

4.10 Programma vrije tijdseconomie

In 2014 is gestart met een nieuw meerjarig programma Vrije Tijd & Toerisme. Hoofddoel is om meer bestedingen van toeristen te krijgen. Daarbij richten we ons op het geheel aan toeristische en recreatieve voorzieningen en activiteiten dat economische betekenis heeft voor Apeldoorn en regio. Het gaat daarbij concreet om toeristische attracties, campings, hotels, bed&breakfast, bungalowparken, culturele voorzieningen, (sport)evenementen, horeca & funshopping, zakelijke verblijf, cultuurhistorie, het Veluws cultuurlandschap, de ontsluiting daarvan met wegen en een fiets- en wandelpadennetwerk, inclusief de promotie daarvan. De gemeente wil dit proces, samen met partners in de stad en het landelijk gebied ingaan.

Een belangrijke stap in het proces is het verbeteren van de infrastructuur, zodat die beter aansluit bij de wensen van de vrije tijdsconsument van nu. Gedacht wordt aan:

- ontwikkelen nieuwe concepten recreatieverblijven;
- breedband op recreatieterreinen;
- antwoord op overcapaciteit recreatieverblijven, inclusief de negatieve ontwikkelingen daar van;
- aanboren nieuwe doelgroepen recreanten zoals de watersporter door Apeldoorns Kanaal weer bevaarbaar te maken;

- planologisch anticiperen op de wenselijkheid van een haven;
- (fiets)routes meer in verbinding brengen met musea, erfgoed, horeca, dorpskernen,
- binnenstad;
- goed onderhoud routes voor fietsen, mountainbiken, wandelen, paarden;
- aantrekkelijke verbinding van recreatieterreinen en attractieparken naar
- binnenstad (bijv. stoomtrein, museumbussen, uitnodigende fiets- en wandelroutes tussen ommeland en binnenstad) ;
- goede voorzieningen e-bike;
- minder regeldruk vrijetijdssector en snellere procedures;
- 1-loket systeem vrijetijdssector;

Uitgangspunt nieuwe bestemmingsplan: Ruimte bieden voor behoud en ontwikkeling van routes voor fietsen, mountainbiken, ebiken, wandelen en paardrijden.

4.11 Speelruimte verblijfsrecreatie

De gemeente biedt in de door de gemeenteraad vastgestelde nota “Speelruimte verblijfsrecreatie” (juni 2014) ruimte voor kleinschalige verblijfsrecreatie bij vrijgekomen agrarische gebouwen of als nevenactiviteit bij agrarische bedrijven. Los van toeristisch recreatieve aspecten spelen in het buitengebied meerdere (economische) belangen en ander beleid een rol, bijvoorbeeld milieu en geurcontouren. Daarom is kleinschalige verblijfsrecreatie in sommige delen van het buitengebied niet mogelijk. Onderscheiden zijn:

“Nee, tenzij” zone

Het Nee, tenzij beleid geldt in Natura 2000 gebieden, de (vroegere) EHS?? gebieden, de aangewezen enken, onder andere bij Beekbergen, Lieren en Loenen en beekzones en –dalen.

In deze zone wordt geen nieuwvestiging of uitbreiding toegestaan, tenzij er grote natuurlijke en/of landschappelijke meerwaarden worden bereikt, passend in een gebiedsgerichte ontwikkeling.

“Ja, mits” zone

Ontwikkeling van het kleinschalig kamperen is mogelijk in de “ja, mits” zone (deelgebieden in Uddel, Wenum en Wiesel, Broekland en Woudhuis, het Woud, Beekbergen en Loenen). De voorwaarden of “mits”, waaraan ontwikkelingen in het kleinschalig kamperen moeten voldoen zijn opgenomen in bestemmingsplannen. Voor de nieuwvestiging of uitbreiding van bestaande reguliere kampeerterreinen zijn geen specifieke (ontwikkelings)gebieden aangewezen. Hiervoor zal altijd een individuele, specifieke afweging plaatsvinden.

Uitgangspunten nieuwe bestemmingsplan

1. Zoning opnemen in bestemmingsplan voor Nee, tenzij en Ja, mits-beleid.
2. Voorwaarden formuleren voor Ja, mits zone en Nee, tenzij zone.

4.12 Nota I-Cultuur

De nota I-cultuur is door de gemeenteraad vastgesteld op 16 februari 2006. Kern van de nota is dat cultuurhistorie van essentieel belang is voor de identiteit van Apeldoorn. De kwaliteiten van het stedelijk gebied, de dorpen en het afwisselende buitengebied gelden als leidraad voor nieuwe ontwikkelingen. Cultuurhistorie levert bouwstenen aan om ruimtelijke projecten mogelijk te maken met behoud van identiteit. Hiervoor wordt een cultuurhistorische analyse (Cha) gemaakt. Daarmee ontstaat inzicht in de aanwezige (boven- en ondergrondse) cultuurhistorische waarden.

Naast het vastleggen van kennis over landschap, geomorfologie, stedenbouw, archeologie en architectuur geeft de analyse aanbevelingen over de inzet van deze waarden in nieuwe ontwikkelingen. Bij de nota horen een archeologische en een cultuurhistorische beleidskaart.

4.13 Archeologische beleidskaart

Op 18 juni 2015 heeft de gemeenteraad de Archeologische beleidskaart 2015 vastgesteld, die de Archeologische beleidskaart uit 2006 vervangt. Er zijn drie categorieën van terreinen met archeologische waarden. Op deze terreinen is vastgesteld dat er archeologische waarden aanwezig zijn of dat het zeer waarschijnlijk is dat deze aanwezig zijn. Daarnaast zijn er drie zones met een archeologische verwachting. Deze zones geven de dichtheid weer waarop een archeologische vindplaats wordt verwacht.

De kans op het aantreffen van een archeologische vindplaats is afhankelijk van de archeologische verwachting voor het gebied en van de omvang van de graafwerkzaamheden. Daarom is aan de verschillende gebiedscategorieën specifiek beleid gekoppeld.

Categorie 1: Terrein met monumentale archeologische waarden

Het gaat hier om wettelijk beschermde monumenten en door de gemeente op basis van de Monumentenverordening aangewezen gemeentelijke monumenten. Op deze terreinen is het vrijwel zeker dat bij grondwerkzaamheden schade aan de archeologische vindplaats toegebracht wordt. De bescherming van deze terreinen is geregeld in de Monumentenwet en Monumentenverordening.

Categorie 2: Terrein met vastgestelde archeologische waarden

Terreinen met archeologische waarden zijn die gebieden waarvan in het verleden is vastgesteld dat er zich een behoudenswaardige archeologische vindplaats bevindt. Bij verstoringen van de bodem groter dan 50 m² is het verplicht archeologisch onderzoek uit te voeren.

Categorie 3: Terrein met archeologische waarden

Tot de terreinen met archeologische waarden behoren de enken, dorpskernen en historische locaties. In deze gebieden zijn archeologische waarden aanwezig, maar waar deze precies liggen is niet altijd bekend. Bij bodemingrepen is de kans zeer aannemelijk dat archeologische waarden worden aangetroffen. In deze gebieden moet bij verstoringen van de bodem groter dan 100 m² archeologisch onderzoek uitgevoerd worden.

Categorie 4: Zone met (middel)hoge archeologische verwachting

In deze categorie vallen de terreinen die op de archeologische kenniskaart een middelhoge en hoge archeologische verwachting bezitten. In deze gebieden wordt verspreide begraving, bewoning en landgebruik voorafgaande aan de dorpsvorming in de Late Middeleeuwen verwacht. Pas bij grotere bodemingrepen wordt de kans groot dat zo'n vindplaats wordt aangetroffen. Daarom hoeft bij verstoringen van de bodem kleiner dan 500 m² geen archeologisch onderzoek uitgevoerd te worden.

Categorie 5: Zone met lage archeologische verwachting

In gebieden met een lage archeologische verwachting is de dichtheid van archeologische vindplaatsen naar verwachting laag. Daarom hoeft er in deze gebieden alleen archeologisch onderzoek te worden gedaan als er meer dan 2.500 m² verstoord gaat worden.

Categorie 6: Zone met geen archeologische verwachting

In gebieden waar het bodemarchief door menselijk of natuurlijk toedoen is verdwenen of waar zeker is dat er geen archeologische waarden (meer) aanwezig zijn hoeft geen archeologisch onderzoek te worden uitgevoerd. Het gaat hier om grote verstoringen van de bodem: wegvlak A1, de spoorlijn ter hoogte van de stuwwal en niet-historisch water. Deze categorie zal in de loop van de tijd groter worden naarmate meer archeologisch onderzoek is uitgevoerd. Een actueel overzicht van overige gebieden in deze categorie wordt door middel van de archeologische kenniskaart bijgehouden.

Verstoringsdiepte waarvoor onderzoeksplicht geldt

De verplichting om archeologisch onderzoek uit te voeren geldt voor ieder van de genoemde gebiedscategorieën bij een verstoring dieper dan 35 cm onder het vastgestelde maaiveld. Een uitzondering op deze diepte wordt gemaakt voor natuurgebieden. Ervaring leert dat archeologische waarden in natuurgebieden relatief dicht aan het oppervlak kunnen liggen. Daarom is in natuurgebieden bij verstoringen van de bodem groter dan 10.000 m² altijd een archeologisch onderzoek nodig, ongeacht de diepte van de verstoring.

Uitgangspunten voor nieuwe bestemmingsplan

Archeologisch onderzoek en vertaling archeologische waarden in beschermingsregeling

4.14 Cultuurhistorische beleidskaart

Op de cultuurhistorische beleidskaart staat de mate waarin cultuurhistorische waarden een rol zullen spelen bij ruimtelijke plannen. De attentiewaarde kent drie gradaties:

1. Hoge attentiewaarde: bij ruimtelijke ontwikkelingen is cultuurhistorisch onderzoek verplicht. Gestreefd wordt naar behoud, herstel en versterking van de cultuurhistorische waarden.
2. Gemiddelde attentiewaarde: bij ruimtelijke ontwikkelingen is cultuurhistorisch bureau onderzoek verplicht. Gestreefd wordt naar behoud, herstel en versterking van de cultuurhistorische waarden.
3. Lage attentiewaarde: bij ruimtelijke ontwikkelingen is een cultuurhistorische quickscan naar objecten verplicht. Aanbevolen wordt om cultuurhistorische waarden te behouden, herstellen en te versterken.

Uitgangspunten voor nieuwe bestemmingsplan

Cultuurhistorische analyse opstellen en bescherming cultuurhistorische waarden in bestemmingsplan.

4.15 Monumenten/Karakteristieke panden

In het bestemmingsplangebied bevinden zich Rijksmonumenten, gemeentelijke monumenten en rijksbeschermd historische buitenplaatsen. Deze hebben een hoge cultuurhistorische waarde. In bestemmingsplannen wordt rekening gehouden met de aanwezigheid van deze elementen, en krijgen zij indien nodig aanvullende regelingen. Monumenten worden echter niet op de verbeelding weergegeven. Voor deze systematiek is gekozen, omdat de Monumentenwet 1998 en de gemeentelijke monumentenverordening een eigen beschermingsregime kennen via een vergunningstelsel. Bovendien is het monumentenbestand nog in ontwikkeling.

In het bestemmingsplangebied bevinden zich ook karakteristieke panden. Dit komt voort uit het rijksbeleid Modernisering Monumentenzorg, en het mede daaruit voortvloeiende Besluit ruimtelijke ordening van 1-1-2012, waarin wordt bepaald dat cultuurhistorische belangen moeten worden meegewogen in de ruimtelijke ordening. Dit beleid is omarmd door de gemeenteraad van Apeldoorn.

Karakteristieke panden hebben geen monumentenstatus, maar zijn door hun cultuurhistorische en ruimtelijke waarde van groot belang voor het karakteristieke beeld van hun omgeving. Die waarden komen onder andere tot uitdrukking in de gebiedseigen typologie, markante ligging, bijdragen aan het typische beeld en/of de bijzondere vorm en functie. Deze panden worden via een regeling in het bestemmingsplan beschermd tegen sloop door middel van een vergunningstelsel.

Uitgangspunten voor het nieuwe bestemmingsplan

1. In dit bestemmingsplan wordt rekening gehouden met de aanwezigheid van Rijksmonumenten, gemeentelijke monumenten en rijksbeschermd historische buitenplaatsen (c.q. Ter Horst). Deze elementen krijgen indien nodig aanvullende regelingen. Monumenten worden echter niet op de verbeelding weergegeven.
2. Er is een inventarisatie gemaakt van karakteristieke panden in het gebied. De hoog gewaardeerde panden krijgen een aanduiding in de verbeelding met daaraan gekoppeld een regeling ter bescherming tegen sloop, door middel van een vergunningstelsel.

4.16 Welstandsbeleid

Het welstandsbeleid in Apeldoorn vindt zijn wettelijke basis in de Woningwet. De Woningwet bepaalt dat iedere gemeente een door de raad vast te stellen welstandskader moet opstellen om bouwplannen (omgevingsvergunningen) aan te toetsen. In Apeldoorn is daartoe in 2004 de kadernota "over welstand gesproken" vastgesteld. In deze nota wordt voor ieder perceel in Apeldoorn één welstandsthema en één welstandsniveau aangewezen. Het niveau geeft aan hoeveel welstands-aandacht de gemeente aan een gebied geeft, waarbij de niveaus variëren van zwaar tot welstandsvrij. Het thema wordt bepaald door de bouwstijl of bouwperiode van de bebouwing. In het bestemmingsplan wordt het specifieke karakter van het gebied geregeld voor zover dit gaat om bebouwingsregels en gebruik. Het welstandsbeleid is hierop aanvullend en heeft betrekking op situering, massa en vorm, gevelkarakteristiek en detaillering, kleur en materiaalgebruik. In 2009 is deze nota herijkt "Naar minder strikt welstand", gericht op deregulering van ruimtelijke eisen aan bouwplannen.

De manier waarop in beleid en houding omgegaan wordt met beeldkwaliteit verschuift van bepalend en reactief naar uitnodigend en inspirerend. Deze transitie maakt ook dat de producten die gemaakt worden anders van vorm en inhoud worden in het kader van het welstandsbeleid. Binnen dit kader is het landschapskookboek opgesteld. Het kookboek reikt "ingrediënten" aan waarmee iedereen die in het fysieke domein actief is (burgers, ondernemers, ontwikkelaars) kan gaan "koken".

Tegelijkertijd met dit bestemmingsplan wordt het Beeldkwaliteitsplan en gebiedsgerichte welstandsbeleid voor dit plangebied opgesteld. Dit gebiedsgerichte welstandsbeleid vormt een uitwerking van de welstandscriteria, zoals die zijn opgenomen in de Kadernota. Het gebiedsgerichte welstandsbeleid is het kader voor reguliere bouwvergunningen. De kenmerkende kwaliteiten van de verschillende landschapstypen in het buitengebied van Beekbergen en Loenen zijn het uitgangspunt voor dit gebiedsgericht welstandsbeleid. Dat is ook de reden waarom in dit beleid wordt uitgegaan van een indeling in landschappelijke deelgebieden.

Uitgangspunten nieuwe bestemmingsplan

Ontwikkelen gebiedsgericht welstandsbeleid: opstellen beeldkwaliteitplan voor het plangebied.

4.17 Grindbermen

Bijzonder aandachtspunt voor de openbare ruimte vormt het behoud en terugbrengen van de historische grindbermen in het gebied. De grindbermen die vroeger langs veel wegen lagen dragen bij aan het typische karakter van het gebied. De bijzondere cultuurhistorische en landschappelijke waarde van grindbermen is beleidsmatig verankerd in de Nota Grindbermen (2008). Uitgangspunt is dat grindbermen in zowel stad als landelijke kernen behouden blijven en waar mogelijk weer worden hersteld en onderling verbonden. Hiermee wordt een voor Apeldoorn uniek cultuurhistorisch gegeven in het straatbeeld teruggebracht wat een bijdrage levert aan het versterken van de lokale identiteit. Voor het plangebied gaat het om diverse wegen. In de nota zijn specifiek delen van de Engelandeweg als zodanig aangeduid.

Uitgangspunt nieuwe bestemmingsplan: passende bescherming grindbermen.

4.18 Apeldoorns Waterplan 2005-2015

Om te anticiperen op (beleids)ontwikkelingen en om de leefkwaliteit van de stad te vergroten heeft Apeldoorn gezamenlijk met het waterschap Vallei & Veluwe en Vitens in 2005 een gemeentelijk Waterplan opgesteld. Het Waterplan is door de gemeenteraad vastgesteld en gekozen is voor het ambitieniveau Actief Duurzamer. De belangrijkste opgaven met ruimtelijke consequenties zijn het afkoppelen en bergen van hemelwater en het creëren van waterberging in beekzones. Bij herontwikkeling, herinrichting en herstructurering zal het verhard oppervlak in het stedelijk gebied zoveel mogelijk afgekoppeld worden om het watersysteem op orde te krijgen. Ten westen van het Apeldoorns Kanaal wordt het regenwater in de bodem geïnfiltreerd of zoveel mogelijk vastgehouden in groenzones, bijvoorbeeld naast beken en sprengen. Ten oosten van het kanaal wordt het regenwater in de vijvers geborgen.

Uitgangspunten nieuwe bestemmingsplan

Voor het bestemmingsplan wordt een watertoets uitgevoerd waarin de effecten op de waterhuishouding in beeld worden gebracht en getoetst aan het beleid. Ontwikkelingen moeten voldoen aan de uitgangspunten uit het beleid.

4.19 Gemeentelijk Rioleringsplan Apeldoorn

Het Gemeentelijk Rioleringsplan 2011 – 2015 (GRP) is in 2011 door de gemeenteraad vastgesteld. In het GRP is de gemeentelijke invulling van de zorgplichten voor afvalwater, hemelwater en grondwater beschreven. De zorgplichten vormen het kader voor de ruimtelijke invulling van water en riolering en bestemmingsplannen. Het GRP is uitgewerkt in concrete opgaven, onderzoeken en maatregelen met een financiële dekking voor de planperiode.

In 2015 wordt een nieuw Gemeentelijk Rioleringsplan opgesteld voor de periode 2016 -2020. Speerpunt hierin is het anticiperen op de effecten van klimaatverandering, zoals wateroverlast door extreme buien en verdroging door langere droge perioden. Effecten van verdroging zijn periodiek lagere grondwaterstanden en lagere beekafvoeren. Deze effecten kunnen worden tegengegaan door de inrichting van de openbare ruimte aan te passen en regenwater van verhardingen niet versneld af te voeren via de riolering, maar af te koppelen en lokaal te infiltreren in de bodem. Bewoners zal ook gevraagd worden zelf actief bij te dragen aan de klimaatopgave door de woning af te koppelen en tuinen te vergroenen. Door deze afkoppelstrategie langjarig door te zetten ontstaat een klimaatrobuuste omgeving. Door het regenwater meer onderdeel te laten zijn van de openbare ruimte neemt tevens de belevingswaarde en ruimtelijke kwaliteit verder toe.

Uitgangspunten nieuwe bestemmingsplan

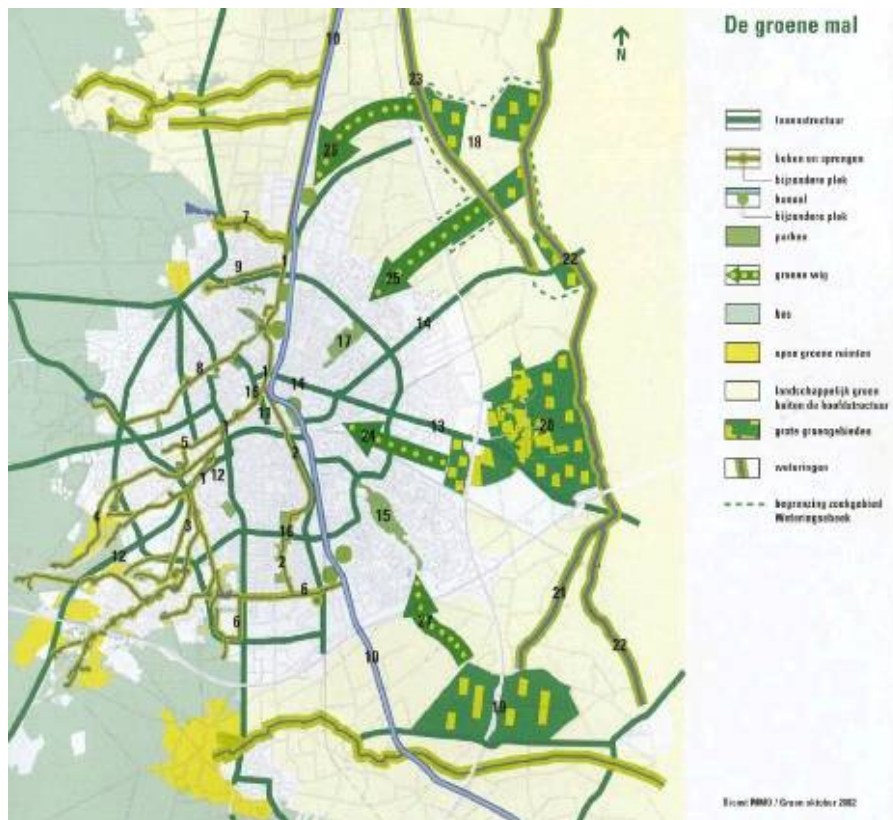
1. Afkoppelen regenwater bij nieuwe ontwikkelingen, herinrichtingen en herstructureringen.
2. Ruimtelijk inrichting zodanig aanpassen dat hevige regenval niet leidt tot wateroverlast (verhardingen verminderen, maaiveldmorfologie optimaliseren etc.)
3. Ruimte creëren voor tijdelijke waterberging in de openbare ruimte met name in groenzones.
4. Grondwaterneutraal bouwen

4.20 Groene Mal

De Groene Mal is een 'aangeklede kaart' die laat zien hoe het groene gebied rond en in Apeldoorn er in circa 2020 uit gaat zien en waar de waardevolle elementen zich bevinden. De Groene Mal fungeert als het groene kader waarbinnen andere ruimtelijke functies een plaats krijgen. De Groene Mal richt zich expliciet op zeven belangrijke groene structuren in de stad. Dit zijn: beken, sprengen, kanaalzone, lanen, parken, grote groengebieden en groene wiggen. In het plangebied zijn de opgaven gericht op met name het Apeldoorns Kanaal, de Beekbergse Beek en het buitengebied bij Loenen. Het gaat om het ontwikkelen van nieuwe natuur en versterken van het landschap rond de Beekbergse Beek en bij Loenen en het vergroten van de toegankelijkheid van deze gebied voor fietsers en wandelaars.

Uitgangspunten nieuwe bestemmingsplan

Ruimte bieden voor de opgaven rond de Beekbergse Beek en bij Loenen

4.21 Programma Stadsranden

In het Programma Stadsranden (juni 2014) werken we aan het verbeteren van de verbindingen tussen stad en land en van de kwaliteiten van de stadsranden. Daarmee versterken we de Buitenstad-identiteit en krijgt Apeldoorn méér betekenis als comfortabele gezinsstad en toeristisch toplandschap.

Op korte termijn ligt de focus op het verbeteren van de verbindingen tussen stad en buiten, waaronder de fiets en wandelverbinding vanuit de Maten, via de Beekbergse Broek naar het Beekbergerwoud. Daarnaast wordt gewerkt aan het verbeteren van de groene kwaliteiten van de barrières die de A1 en de A50 vormen. En er wordt gewerkt aan een samenhangend routenetwerk van wandel- en fietspaden rond de stad.

Uitgangspunt nieuwe bestemmingsplan: verbetering van het recreatieve routenetwerk.

4.22 Duurzaamheid en Energie

De uitgangspunten van duurzame ontwikkeling binnen de Gemeente Apeldoorn zijn vastgelegd in de nota's 'Apeldoorn ontwikkelt Duurzaam, Aanpasbaar en Flexibel' (DAF-nota) en 'Apeldoorn Duurzaam, zo doen we dat hier', in de Woonvisie 2010, in het MeerjarenontwikkelingsPlan (MOP) 2005-2009 en in diverse collegebesluiten, waaronder die over het Bestuursakkoord Nieuwe Stijl (BANS) klimaatprogramma. De ambities ten aanzien van duurzaamheid in Apeldoorn zijn hoog. Een belangrijk uitgangspunt bij deze duurzame ontwikkeling vormt het besluit van de gemeenteraad om als stad energieneutraal te zijn in 2020.

Bij de uitvoering van het duurzaamheidsbeleid wordt onder andere gestreefd naar een optimale energieinfrastructuur, waarbij duurzame bronnen als wind- en zonne-energie en bodemwarmte zoveel mogelijk worden benut. Daarnaast worden nieuwe energiebesparende technieken ingezet. Het herstellen van de natuurlijke waterhuishouding van stad en landschap, bijvoorbeeld door het vasthouden van (regen)water in het stedelijk gebied, is eveneens van belang.

Naast deze beleidsdoelstellingen die een kwaliteitsverhoging op korte en lange termijn dienen te bevorderen, worden in de DAF-nota ook instrumenten aangegeven waarmee kan worden gewerkt. Ook wordt beschreven hoe het beleid intern en extern kan worden gerealiseerd.

In het Bouwbesluit zijn eisen geformuleerd met betrekking tot energie en binnenmilieu, zoals de energieprestatienormering. Andere wettelijke instrumenten zijn de Wet milieubeheer en de Bouwverordening. Maatregelen die een duidelijke relatie hebben met ruimtelijke ordening, zoals dichtheden, zongerichte oriëntatie van kavels en de hoeveelheden groen, open water en verhard oppervlak, kunnen worden opgenomen in bestemmingsplannen. De ambities van de gemeente Apeldoorn reiken echter verder dan het wettelijke vangnet. Op grond van doelstellingen uit het Gelders Milieubeleidsplan en het Gelderse Grote Steden Ontwikkelingsbeleid heeft de provincie met gemeenten, waaronder Apeldoorn, afspraken gemaakt over duurzaamheid. Voor de realisatie van de gemeentelijke ambities en voor het nakomen van de afspraken met de provincie is aanvullend instrumentarium ontwikkeld. Van zowel gemeentelijke als externe partijen wordt verwacht dat zij volop medewerking verlenen aan het realiseren van deze ambities. In veel gevallen zijn door innovatieve oplossingen win-win situaties mogelijk.

Uitgangspunten nieuwe bestemmingsplan: ruimte bieden voor de gemeentelijke duurzaamheidsambities.

4.23 Verkeersvisie 2010 - 2020

In juli 2009 is de Verkeersvisie 2010-2020 vastgesteld. De gemeente Apeldoorn heeft bij het bepalen van verkeersbeleid een aantal vaste doelen, namelijk behoud en zo mogelijk vergroting van verkeersveiligheid, bereikbaarheid en leefbaarheid. De uitgangspunten van het verkeersbeleid zijn:

- Faciliteren, kennis vergroten
- Autoverkeer bundelen
- Gebruik van bestaande ruimte slim verdelen

In het buitengebied wordt gekozen voor het bundelen van autoverkeer op een aantal hoofdwegen met een maximum snelheid van 80 km/uur, met daarnaast autoluwe verblijfsgebieden. In deze verblijfsgebieden geldt een maximum snelheid van 60 km/uur.

In het buitengebied wordt veel gefietst, onder andere door recreanten en scholieren. De realisatie van 60 km-zones, met fietssuggestiestroken die ook voor automobilisten duidelijk herkenbaar zijn, maken veel wegen beter geschikt voor fietsers. Daarnaast zijn er op sommige wegen verdergaande maatregelen nodig, zoals lagere snelheden bij gemengd verkeer, vrijliggende fietspaden en goede oversteekvoorzieningen. Voor wat betreft recreatief fietsen is een goed recreatief netwerk wenselijk. In het buitengebied is het fietsknooppuntennetwerk gerealiseerd dat goed aansluit op omliggende recreatieve bestemmingen. Indien er nieuwe bestemmingen bijkomen, zal ook het netwerk worden aangepast.

De Verkeersvisie is geschreven voor de jaren tot 2020. Maar in de afgelopen jaren is veel veranderd. Dat is aanleiding voor de gemeente om de visie nu al tegen het licht te houden.

Begin 2015 is de gemeente, in overleg met externe organisaties, met de voorbereiding voor de nieuwe verkeersvisie begonnen. Dit heeft in mei 2015 geleid tot de vaststelling door het college van de Koersnota, een tussenproduct in de actualisatie van het verkeersbeleid. De Koersnota geeft de richting aan die het College met het nieuwe verkeersbeleid wil inslaan met als drie belangrijke pijlers: fiets, openbaarvervoer en het beter gebruiken van bestaande infrastructuur.

Voor het buitengebied zijn de belangrijkste opgaven gericht op het veiliger maken van bestaande fietsroutes, organiseren van een vorm van openbaar vervoer die op enige wijze het buitengebied verbindt met voorzieningen in de omliggende steden, voortzetten van het duurzaam veilig inrichten van wegen en het sluisverkeer door het buitengebied verminderen.

Door de provincie Gelderland wordt in overleg met de betrokken gemeenten gezocht naar een oplossing voor het leefbaarheidsprobleem in Loenen dat veroorzaakt wordt door de N786, de provinciale verbinding tussen Dieren en Apeldoorn, die dwars door het dorp Loenen loopt.

Uitgangspunt nieuwe bestemmingsplan: Het bestaande recreatieve fietsnetwerk wordt goed gebruikt. Om verkeersveiligheidsredenen is het gewenst om druk bereden smalle fietspaden in de toekomst te verbreden.

4.24 Nota milieuveiligheid Apeldoorn

In november 2011 is de Nota Milieu-veiligheid vastgesteld. Uitgangspunt van deze beleidsvisie is dat nieuwe risicobronnen alleen nog zijn toegestaan op de grote industrieterreinen, met uitzondering van propaantanks in het buitengebied. Nieuwe risicobedrijven die onder het Bevi vallen kunnen door middel van een afwijkingsbevoegdheid mogelijk worden gemaakt op de grote industrieterreinen. Als voorwaarde geldt wel dat de PR 10^{-6} contour (plaatsgebonden risico) zich niet buiten de inrichtingsgrens van het nieuwe bedrijf mag bevinden en dat het invloedsgebied voor het groepsrisico niet verder reikt dan de grens van het industrieterrein. Daarnaast is in de beleidsvisie bepaald dat het groepsrisico ten gevolge van een risicobron niet groter mag zijn dan 1 maal de oriëntatiewaarde.

Uitgangspunten nieuwe bestemmingsplan

Het bestemmingsplan zal in het kader van de externe veiligheid moeten voorkomen dat nieuwe ontwikkelingen mogelijk worden gemaakt binnen zonerings van gevaarlijke inrichtingen en buisleidingen.

4.25 Geurbeleid

Het geurbeleid van de gemeente Apeldoorn komt tot uiting in de 'Handreiking geurbeleid en milieuvergunningen' (maart 2004) en de 'Beleidsnotitie Industrieel Geurbeleid Apeldoorn' (april 2004). Een nieuwe woonlocatie, of een anderszins geurgevoelige bestemming, kan op een zodanige afstand van stankbronnen (en andersom) worden gepland, dat geen of slechts acceptabele mate van hinder te verwachten is. Indicaties voor aan te houden afstanden met betrekking tot een bedrijventerrein zijn onder meer te ontleen aan vergelijkbare activiteiten of bedrijven uit de VNG publicatie 'Bedrijven en Milieuzonering'. In bijzondere situaties kan maatwerk nodig zijn, waarbij diverse vormen van geuronderzoek kunnen worden uitgevoerd. Van de VNG-publicatie mag slechts worden afgeweken indien dit niet leidt tot een milieuhygiënisch onwenselijke situatie. Gezien het type bedrijven dat in Apeldoorn is gevestigd, evenals het aantal ontvangen klachten omtrent stankoverlast, is een lokaal gemeentelijk geurbeleid slechts voor een handvol bedrijven van toepassing. Als voorbeeld kan worden gedacht aan enkele bedrijven in Apeldoorn die vallen in de branche kunststofverwerkende industrie.

Uitgangspunten nieuwe bestemmingsplan

Bij nieuwe ontwikkelingen van gevoelige bestemmingen (in het kader van de Wet geurhinder) dient rekening gehouden te worden met geurhinder van agrarische bedrijven.